

**ELAZIĞ İLİNDE ADLİ MAKAMLARA YANSIYAN
ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARI OLGULARININ
MAĞDUR ÇOCUK YÖNÜNDEN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Merve BAKAY

ADLİ TIP ANABİLİM DALI

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Mucahit ORUÇ**

Yüksek Lisans Tezi-2022

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ELAZIĞ İLİNDE ADLİ MAKAMLARA YANSIYAN ÇOCUK CİNSEL
İSTİSMARI OLGULARININ MAĞDUR ÇOCUK YÖNÜNDEN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Merve BAKAY

**Adli Tıp Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Mucahit ORUÇ**

MALATYA

2022

İÇİNDEKİLER

ÖZET	vii
ABSTRACT.....	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	ix
TABLolar DİZİNİ.....	x
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. Çocuk, İstismar ve Çocuk İstismarı Kavramları	3
2.1.1. Çocuk Kavramı	3
2.1.2. İstismar Kavramı.....	4
2.1.3. Çocuk İstismarı	4
2.1.4. İstismar Türleri.....	6
2.2. Çocukların Cinsel İstismarı ve Tarihsel Gelişimi	11
2.3. Cinsel İstismarın Türk Hukuku'ndaki Yeri	13
2.4. Çocukların Cinsel İstismarı Suçu.....	15
2.4.1. Suçla Korunan Hukuki Değer	17
2.4.2. Fail	18
2.4.3. Mağdur	19
2.4.4. Hareket Unsuru	21
2.4.5. Suçun Nitelikli Halleri	25
2.5. Cinsel İstismar Benzeri Kavramlar	29
2.5.1. Çocuk Fuhuşu	29
2.5.2. Çocuk Ticareti.....	30
2.5.3. Çocuk Pornografisi	31
2.5.4. Çocuk Evliliği	32
2.6. Pedofili Kavramı	33
2.7. Ensest Kavramı	34
2.8. Cinsel İstismarın Çocuk Üzerindeki Etki ve Belirtileri	36
2.9. Cinsel İstismarın Tespiti	40
3. MATERYAL VE METOT	43
4. BULGULAR.....	44
4.1. Cinsel İstismara Uğrayan Çocuk ve Failin Çocuk veya Yetişkin Olma Durumlarına İlişkin Bulgular	44

4.2.	Cinsel İstismara Uğrayan Mağdur ve Faillerin Cinsiyetlerine İlişkin Bulgular .	45
4.3.	Cinsel İstismar Davalarının Açılma Yılına İlişkin Bulgular.....	46
4.4.	Elazığ’da Görülen Cinsel İstismar Vakalarının İstismar Türlerine İlişkin Bulgular	46
4.5.	Cinsel İstismara Uğrayan Mağdur ve Faillerin Doğum Yerlerine İlişkin Bulgular	47
4.6.	Cinsel İstismara Olayı Gerçekleştiğinde Mağdur ve Faillerin Yaşlarına İlişkin Bulgular.....	48
4.7.	İstismara Uğrayan Mağdurların Birlikte Yaşadıkları Kişilere İlişkin Bulgular..	49
4.8.	İstismara Uğrayan Mağdurların ve Faillerin Yaşadıkları Yerleşim Yerlerine İlişkin Bulgular	49
4.9.	Mağdurların Faillerden Şikayetçi Olma Durumlarına İlişkin Bulgular	50
4.10.	İstismar Olaylarında Darp Uygulanma Durumlarına İlişkin Bulgular.....	50
4.11.	İstismar Olaylarında Fiziksel Bulgulara Rastlanma Durumlarına İlişkin Bulgular	51
4.12.	Mağdurun Olay Sonrası Ruh Sağlığındaki Değişimlere Yönelik Bulgular.....	51
4.13.	Cinsel İstismar Olaylarına Yönelik Verilen Mahkeme Kararlarına İlişkin Bulgular.....	52
4.14.	Cinsel İstismar Olaylarına Yönelik Verilen Tedbir ya da Denetim Kararlarına İlişkin Bulgular.....	52
4.15.	Failin Kendilerine İsnat Edilen Suçu Kabul Etme Durumlarına İlişkin Bulgular	53
4.16.	Olayın Mahkemeye Yansıma Şekline İlişkin Bulgular.....	53
4.17.	İstismar Olayının Gerçekleştiği Yerlere İlişkin Bulgular	54
4.18.	İstismar Olaylarında Tehdit, Şiddet ve Silah Kullanımı Görülme Oranına İlişkin Bulgular.....	55
4.19.	İstismar Olayının Tekrarlanma Sıklığına İlişkin Bulgular.....	56
4.20.	İstismar Olayındaki Mağdur ve Fail Sayılarına İlişkin Bulgular	56
4.21.	Mağdur İle Fail Arasındaki İlişki Türü ve Derecesine İlişkin Bulgular	57
4.22.	Mahkeme Kararının Dayandığı Delil Türlerine İlişkin Bulgular.....	58
4.23.	Mağdurun Beyanlarının Doğruluğuna İlişkin Bulgular	58
4.24.	Mağdurdan Alınan İfade Sayısına İlişkin Bulgular	59
5.	TARTIŞMA	60

6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	71
KAYNAKLAR	75
EKLER.....	81
EK-1. Özgeçmiş.....	81
EK-2. Etik Beyanı.....	82

TEŞEKKÜR

Hem lisans eğitimimde hem de yüksek lisans eğitimimde, benden tecrübelerini ve bilgilerini esirgemeyen, tüm lisans ve yüksek lisans hayatım boyunca fikirleri ve düşünceleriyle yolumu aydınlatan, sorularıma büyük bir içtenlikle ve sabırla cevap veren, hiçbir konuda yardımını esirgemeyen, derslerinden büyük bir keyif aldığım, kıymetli ve saygıdeğer hocam Sayın Prof. Dr. Osman CELBİŞ'e,

Yüksek Lisans tez çalışmamda büyük bir özveri ve destek veren, bilgilerini ve yardımlarını esirgemeyen ve yol gösteren kıymetli ve saygıdeğer danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Mucahit ORUÇ'a,

İnönü Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı, asistanları, hocaları ve tüm personeline,

Mahkeme kararlarının incelenmesi aşamasında büyük bir özveri ile desteklerini esirgemeyen, Elazığ Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Mehmet YENER'e, Elazığ 4. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Sayın Ahmet AKYEL'e ve mahkeme kalem personellerine ve yine Elazığ 3. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Sayın Fatih ALGAN'a ve mahkeme kalem personellerine,

Tez yazım aşamasında iş yükümü hafifleterek ve anlayış göstererek, içtenlikle desteklerini esirgemeyen değerli meslektaşlarım ve ağabeylerim Av. Serkan ARPA ve Av. Nurullah ÇELİK'e,

Her koşulda yanımda olan, anlayış göstererek hayatımı kolaylaştıran, maddi ve manevi desteğini, özverisini ve yardımlarını esirgemeyen, sevgili eşim Mustafa Anıl BAKAY'a,

Hayatımın her alanında bana güvenen, maddi manevi desteklerini esirgemeyen, her konuda yanımda ve destekçim olan sevgili anneme, babama ve kardeşlerime sonsuz minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Merve BAKAY

ÖZET

Elazığ İlinde Adli Makamlara Yansıyan Çocuk Cinsel İstismarı Olgularının Mağdur Çocuk Yönünden Değerlendirilmesi

Amaç: Çocuk istismarı sorunu sadece ülkemizde değil tüm dünyada farklı ülkelerde görülen evrensel bir sorundur. Öncelikle sorun ayrıntılı bir şekilde tespit edilmeli sonrasında sorunun çözümleri araştırılmalı ve farkındalığın sağlanması için disiplinler arası iletişim kurulmalıdır.

Materyal ve Metot: 2015-2020 tarihleri arasında mahkemeye yansımış dosyalar arasından, karara çıkmış olan, UYAP veritabanından dosya içeriğine eksiksiz ulaşılabilen ve fiziki dosya üzerinden ise üst mahkemede olmayan ve eksiksiz olarak incelenebilen, Ağır Ceza Mahkemelerinde sonuçlanan, çocukların cinsel istismarı suçunu içeren, otuz adet ceza dava dosyası incelenmiş ve mahkeme kararlarının verilme kriterleri irdelenmiştir.

Bulgular: Çalışma neticesinde, istismara maruz kalan çocukların %83.4'ünün kadın, %40'ının 12-15 yaş aralığında olduğu ve %73.4 oranında yetişkin failerin çocuklara yönelik istismarı belirlenmiştir. Mağdur çocukların %76.7'sinin faili daha önceden tanıdığı tespit edilmiştir. Verilerin literatürdeki diğer çalışmalarla ve istatistiklerle benzerlik gösterdikleri tespit edilmiştir.

Sonuç: Araştırma sonucunda, kız çocuklarının erkekler tarafından daha fazla istismara uğradığı belirlenmiştir. Yine çocukların yaş aralığının ağırlıkla 12 yaş altı ve 12-15 yaş aralığında olmasının, çocuğun istismarını kolaylaştırabilen bir etken olduğu düşünülmektedir. Cinsel istismara uğramış mağdur çocukların topluma kazandırılması açısından yargılama süreci sonrasında sağlık tedbiri ve eğitim tedbiri uygulanması ve çocuktaki travmanın etkilerinin azaltılması için bütün tedbirlerin alınması gerekmektedir. Yine cinsel istismar faillerinin ıslahı için üst düzey denetim ve eğitim tedbirinin uygulanması düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuğun Cinsel İstismarı, Cinsel İstismar Suçu, Mağdur Çocuk

ABSTRACT

Evaluation of Child Sexual Abuse Cases Reflected to Courthouse in Elazig Province in Terms of Child Victims

Aim: The problem of child abuse is a universal problem seen not only in our country but also in different countries all over the world. For this reason first of all the problem should be determined in detail, then the solutions to the problem should be investigated and interdisciplinary communication should be established to raise awareness.

Material and Method: Thirty criminal case files including the crime of sexual abuse of children, which were concluded in the High Criminal Courts, were examined, among the files that were reflected in the court between 2015-2020, the contents of the files can be accessed completely from the UYAP database, and the physical file is not found in the higher court and can be fully examined. and the criteria for making court decisions are examined.

Results: As a result of our study, it was determined that 83.4% of the children exposed to abuse were women, 40% were between the ages of 12-15 and 73.4% were abused by adult perpetrators. It was determined that 76.7% of the victim children knew the perpetrator before. It has been determined that the data show similarities with other studies and statistics in the literature.

Conclusion: As a result of the research, it was determined that girls were abused more by boys. Again, the fact that the age range of children is mostly under the age of 12 and between the ages of 12-15 is thought to be a factor that can facilitate child abuse. In terms of reintegrating the victims of sexual abuse into the society, it is necessary to take all measures to reduce the effects of trauma on the child and to apply health and education measures after the trial process. Again, high-level supervision and training measures are considered for the rehabilitation of sexual abuse perpetrators.

Keywords: Sexual Abuse of Child, Sexual Abuse Crime, Victim Child

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AGO	: Adli Görüşme Odaları
AY	: Anayasa
BM	: Birleşmiş Milletler
C.	: Cilt
CD.	: Ceza Dairesi
CGK.	: Ceza Genel Kurulu
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
ÇHS	: Çocuk Hakları Sözleşmesi
ÇKK	: Çocuk Koruma Kanunu
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
E.	: Esas
K.	: Karar
m.	: Madde
s.	: Sayfa
Sy	: Sayı
T.	: Tarih
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TMK	: Türk Medeni Kanunu
vs.	: ve sair
Y.	: Yıl

TABLULAR DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
Tablo 4.1. Fail ya da mağdurların çocuk ve yetişkin olma durumlarına ilişkin bulgular.....	44
Tablo 4.2. Mağdurların cinsiyetlerine ilişkin bulgular	45
Tablo 4.3. Faillerin cinsiyetlerine ilişkin bulgular.....	45
Tablo 4.4. Dava dosyasının açılma yılına ilişkin bulgular.....	46
Tablo 4.5. İstismar türü değişkenine ilişkin bulgular	46
Tablo 4.6. Cinsel istismara uğrayan mağdurların doğum yerlerine ilişkin bulgular ..	47
Tablo 4.7. Cinsel istismar faillerinin doğum yerlerine ilişkin bulgular.....	47
Tablo 4.8. Cinsel istismara uğrayan mağdurların yaşlarına ilişkin bulgular	48
Tablo 4.9. Cinsel istismar faillerinin yaşlarına ilişkin bulgular.....	48
Tablo 4.10. Cinsel istismara uğrayan mağdurların birlikte yaşadıkları kişilere ilişkin bulgular.....	49
Tablo 4.12. Cinsel istismarda bulunan faillerin yaşadıkları yerleşim yerlerine ilişkin bulgular.....	50
Tablo 4.13. Cinsel istismara uğrayan mağdurların, faillerden şikayetçi olma durumlarına ilişkin bulgular.....	50
Tablo 4.14. Cinsel istismara uğrayan mağdurlara fail tarafından darp uygulanma durumuna ilişkin bulgular.....	50
Tablo 4.15. Cinsel istismara uğrayan mağdurlarda fiziksel bulguya rastlanma durumuna ilişkin bulgular.....	51
Tablo 4.16. Cinsel istismara uğrayan mağdurların ruh sağlığında görülen değişimlere yönelik bulgular.....	51
Tablo 4.17. İstismar vakalarına yönelik verilen mahkeme kararlarına ilişkin bulgular	52
Tablo 4.18. İstismar vakalarına yönelik verilen tedbir ya da denetim kararlarına ilişkin bulgular.....	52
Tablo 4.19. Failin suçu kabul etme durumlarına ilişkin bulgular.....	53
Tablo 4.20. Olayın mahkemeye yansıma biçimine ilişkin bulgular	53

Tablo 4.21.	Cinsel istismar olayının geçtiği yere ilişkin bulgular	54
Tablo 4.22.	Cinsel istismar olaylarında tehdit görülme durumlarına ilişkin bulgular ..	55
Tablo 4.23.	Cinsel istismar olaylarında şiddet görülme durumlarına ilişkin bulgular .	55
Tablo 4.24.	Cinsel istismar olaylarında silah kullanma durumlarına ilişkin bulgular ..	55
Tablo 4.25.	Cinsel istismar olayının yaşanma sıklığına ilişkin bulgular	56
Tablo 4.26.	Cinsel istismar olayında bulunan mağdur sayılarına ilişkin bulgular	56
Tablo 4.27.	Cinsel istismar olayında bulunan fail sayılarına ilişkin bulgular	56
Tablo 4.28.	Mağdur İle Failin Olay Öncesinde Birbirlerini Tanımalarına İlişkin Bulgular	57
Tablo 4.29.	Mağdur İle Failin Tanışıklık Derecesine İlişkin Bulgular	57
Tablo 4.30.	Mahkeme kararının dayandığı delil türlerine ilişkin bulgular	58
Tablo 4.31.	Mağdurun beyanlarının doğruluk durumuna ilişkin bulgular	58
Tablo 4.32.	Mağdurdan alınan ifade sayısına ilişkin bulgular	59

1. GİRİŞ

Önyargısızlığın, doğru ve açık sözlülüğün, saflığın ve öğrenmeye açıklığın simgesi olan çocukların yalan söyleyememelerini ve içerisinde buldukları şartlara uyum sağlayabilmelerini ifade edebilmek amacıyla “çocuktan al haberi” ve “ağaç yaş iken” gibi atasözleri kullanılmıştır. Kendisine söylenen her sözün doğru olduğuna inanan ve kendisine yöneltilen sorulara doğru cevap veren çocuklar, saf ve temiz duyguları nedeniyle kandırılmaya ve istismarlara maruz kalabilmektedirler. Tehlikelere karşı savunmasız olan çocukların etkili ve kaliteli bir eğitim almalarını sağlamanın yanı sıra aynı zamanda fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı bir birey olarak topluma kazandırılması da oldukça önemlidir (1).

Çocuk istismarı kavramına ilişkin literatürde yer alan çalışmalarda farklı tanımlar yapılmıştır. Devlet, yetişkin ya da toplumlar tarafından bilinçli ya da bilinçsiz olarak çocuğa yönelik gerçekleştirilen ve çocuğun psiko-sosyal, ruhsal, fiziksel ve bilişsel gelişimlerini olumsuz yönde etkileyen davranışlar çocuk istismarı olarak tanımlanmıştır. (DSÖ).

Çocuklara karşı gerçekleştirilen istismar çeşitleri fiziksel, ekonomik, duygusal, ihmal ve cinsel olabilmekte ve cinsel istismar, istismar türlerinin en yaygın olanlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocuğun cinsel istismarı tüm dünyada insanlık tarihi boyunca problem yaratan sosyal çaresizliktir. Çocuklara yönelik cinsel istismar suçu, toplumumuza ya da belli bir topluma özel bir durum olmayıp, küresel boyutta ortaya çıkan ve toplumsal vicdanı rahatsız eden önemli suç türlerinden biridir. Dini inançlar, gelenekler, görenekler, sosyo-kültürel yapı gibi birtakım etkenler nedeniyle kanıtlanması ve açığa çıkarılması oldukça zor olan çocuk istismarı suçları, çocuklara yönelik işlenmesi açısından kanıtlanması ve açığa çıkarılması daha da zorlaşmaktadır. İstismara uğrayan çocukların yaşadıkları psikolojik travma dikkate alındığında, çocuk istismar suçuna yaklaşımın hassasiyeti ortaya çıkmaktadır. Özellikle çocuğa yaklaşım konusunda ailelere, çocuğun iletişime geçtiği sosyal çevresindeki kişilere, uzmanlara ve hukukçulara çok büyük iş düşmektedir.

Dünyanın pek çok ülkesinde ve ülkemizde istismarın önüne geçebilmek amacıyla pek çok yasal düzenlemeler yapılmasına rağmen cinsel istismar olayları her geçen gün

artış göstermektedir. Teknoloji ve internetin yaygınlaşmasıyla çocukların görüntülü olarak cinsel amaçlar için kullanılması, çocuk fuhuşu ve çocuk pornografisi bu artışın en büyük etkenlerindendir. Uluslararası bağlayıcılığı bulunan Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ile özellikle cinsel sömürünün önüne geçmek amaçlanmış ve taraf devletlere belli başlı yükümlülükler ve yaptırımlar getirilmiştir. İç hukukumuzda ve devletimizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde yer alan hükümlerle her ne kadar istismar önlenmeye çalışılmış ise de ne yazık ki yeterli olamamaktadır. Günümüzde ülke çapında, bu suç sık sık medyada yer almakta ve bu durum da hukuki yaptırımların yetersiz kaldığını göstermektedir.

Ülkemizde şu an yürürlükte bulunan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve Çocuk Koruma Kanunu ile cinsel istismarın önlenmesi amacıyla bazı düzenlemeler yapılmış ve çocukların cinsel istismarı suç sayılmıştır. Ancak istismarın önlenmesi için sadece kanun koyulması veya ceza verilmesi yetmemektedir. Öncelikle ailedeki eğitimin yeterli düzeyde olması gerekmektedir. Çocuğun iletişime geçtiği sosyal çevresi dikkatle irdelenmelidir. Basın yayın organlarının bu konuda daha hassas davranması ve sosyal medyanın kötü etkisinin azaltılması gerekmektedir. Öncelikle istismar, çocuk, cinsel istismar kavramlarına değinilerek sonrasında istismarın etkileri, tespiti, önlenmesi için gerekenler incelenecektir. Çalışmamızın amacı, istismara maruz kalan çocukların özelliklerinden yola çıkılarak, istismara kimler tarafından çoğunlukla hangi yerlerde maruz kalındığı, istismarın şekli ve istismar sonrasındaki tutumlar irdelenerek, çocuklara en üstün korumayı sağlamak için yapılması gerekenleri ortaya koymaktır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Çocuk, İstismar ve Çocuk İstismarı Kavramları

2.1.1. Çocuk Kavramı

Çocuk kavramı konusunda birçok tanım yapılmış olup, çocuğun kim olduğu, yaşı itibariyle kimlerin çocuk olduğu hususunda birçok düzenlemede bilgiler bulunmaktadır.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde benimsenen Çocuk Hakları Sözleşmesinin 1. Maddesinde çocuğun tanımı yapılmış olup söz konusu sözleşme 2 Eylül 1990 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Evrensel anlamda, yeri oldukça önemli olan bu insan hakları belgesini ülkemiz dahil olmak üzere birçok ülke onaylamıştır. Belirtilen sözleşmenin 1. Maddesine göre; “Bu Sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır.” Hükmü mevcuttur.

Yine az yukarıda belirtilen, oldukça önemli olan ve uluslararası belge niteliği taşıyan Çocuk Hakları Sözleşmesinin yanında, iç hukukumuzda da çocuğun tanımı yapılmıştır. 5237 sayılı TCK'nın Tanımlar başlıklı 6. Maddesinin 1. Fıkrasının (b) bendinde çocuğun tanımı yapılmıştır. Söz konusu maddede; “Çocuk deyiminden; henüz onsekiz yaşını doldurmamış kişi... anlaşılır.” Hükmü mevcuttur. Bunun yanında yine iç hukukumuzda uygulama alanı bulan 5395 sayılı ÇKK'da da çocuğun tanımı yapılmıştır. ÇKK'nın Tanımlar başlıklı 3. Maddesinin 1. Fıkrasının (a) bendinde; “Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Çocuk: Daha erken yaşta ergin olsa bile, on sekiz yaşını doldurmamış kişiyi; bu kapsamda,

1. Korunma ihtiyacı olan çocuk: Bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuğu,

2. Suça sürüklenen çocuk: Kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuğu... İfade eder.” Hükmü mevcuttur.

Kanun maddeleri değerlendirilecek olursa 18 yaşın altındaki her insan çocuk olarak nitelendirilmekte ve erginliğin çocukluk vasfına herhangi bir etkisi bulunmamaktadır (1).

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun (TMK) 11. Maddesinde, erginlik (reşitlik) yaşı on sekiz olarak kabul edilmiş, 12. Maddesinde on beş yaşını doldurmuş kişinin anne ve babasının rızası ile ve mahkemenin onayı ile ergin kılınabileceği kabul edilmiş, yine on altı yaşını doldurmuş kişinin Hakim kararı ile on yedi yaşını doldurmuş kişinin anne ve babasının rızası ile evlenebileceği kabul edilerek evlenmenin kişiyi ergin kılacağı belirlenmiş ise de, bu durumlarda dahi ergin kılınan kişinin çocuk olma hali devam edecektir. On altı yaşında ve bu nedenle ergin sayılmış kişi ile on beş yaşında yargısal karar ile ergin kılınmış kişi TCK ve KK bakımından çocuk olmaya devam edecektir (1).

Belirtilen dzenlemeler ışığında, çocuğun tanımları arasında en geniş ve en kabul göreni Çocuk Hakları Sözleşmesinde de belirtilen ve iç hukukumuzdaki TCK ile KK'nın birlikte değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan tanımdır. Belirtilen dzenlemelere göre, erken yaşta ergin kılınma durumuna bakmaksızın, on sekiz yaş altındaki herkesi çocuk olarak sayılmaktadır.

2.1.2. İstismar Kavramı

İstismar kavramı suiistimal, kötü niyetle çıkar sağlama, sömürü anlamlarına gelmektedir (2). İstismar, sadece çocuğa veya belirli bir cinsiyete yönelik değil, herkese yönelik olabilir. Yine istismar, bir kişiye karşı her anlamda gerçekleştirilebilmektedir. İstismar, sadece cinsel amaçlı olmamakla birlikte; fiziksel, duygusal, ekonomik vs. şeklinde birçok amaç ve nitelik içerebilmektedir. Ancak günümüzde, yapılan araştırmalara göre, istismara uğrayan kesimin, çoğunlukla kadınlar ve çocuklar olduğu belirlenmiştir.

2.1.3. Çocuk İstismarı

Çocuk hak ihlalleri içinde en önemli konu onların istismar edilmeleridir. T.C. Anayasası'nın 10. Maddesinde, kanun önünde her insanın eşit olduğu, 41. Maddesinde özellikle çocukların korunması vurgulanmış, 42. Maddede ise çocukların eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılmayacağı belirtilmiştir (3).

Çocuk İstismarı; konusunda geçmişten günümüze birçok tanımlama yapılmıştır. Bu tanımlar arasından, Dünya Sağlık Örgütü tarafından yapılan tanım ise en geniş ve en

kabul gören tanımdır. Dünya Sağlık Örgütü çocuk istismarını, “çocuğun sağlığını, fiziksel ve sosyal gelişimini olumsuz yönde etkileyen bir yetişkin, toplum veya ülke tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlar” şeklinde tanımlamaktadır (4).

Cinsel istismar suçları arasında en fazla tahribat gücüne sahip olan ve uzun süreler gizli kalarak ortaya çıkarılmayan olgular çocuğa yönelik şiddet suçlarıdır. Çocuğa şiddet olayları çocukların fiziksel, bilişsel ve duygusal gelişimlerini olumsuz yönde etkilediklerinden genellikle çocuk istismarı olarak nitelendirilmektedir (5).

Anne, baba, bakıcı, sosyal çevresindeki akraba ya da yetişkinleri tarafından çocuğa yönelik olarak gerçekleştirilen, uzmanlar ya da toplumsal kurallar tarafından hasar oluşturan ya da uygunsuz olarak nitelendirilen, çocuk gelişimini kısıtlayan ya da engelleyen söylemler ve eylemlerin tümü çocuk istismarı ya da ihmali olarak tanımlanmaktadır. İstismar olayları sonucunda mağdur çocuk fiziksel, duygusal, bilişsel, sosyal ve cinsel açıdan zarar görebilmekte ve güvenliği tehlikeye girebilmektedir (6).

Yine bir başka tanıma göre; 0-18 yaş aralığındaki bireylerin, ebeveyn ya da sosyal çevrelerindeki bireyler tarafından, kasıtlı olarak zarar verici etkiye sahip olan önlenebilir davranışlara maruz kalmaları çocuk istismarı olarak tanımlanmaktadır. Çocukluk çağında bulunan bireylerin ruhsal, psikolojik, sosyal ve fiziksel gelişimini olumsuz yönde etkileyen, toplumun kültür ve geleneklerine aykırı olan ve alan uzmanları tarafından istismar olarak nitelendirilen eylem ve söylemlerin tümü istismar olarak tanımlanabilir (6).

Eylem ve söylemlerin istismar olarak nitelendirilebilmeleri için kasıtlı olması, tekrarlanması ve bireylerin fiziksel, duygusal, bilişsel ve psikososyal gelişimlerini olumsuz yönde etkilemesi gerekmektedir (7).

Tüm tanımların ortak noktasında, çocuğa zarar verici davranışların bulunduğunu ve bu davranışların, çocuğun her yönden gelişimini engellediği görülmektedir.

Çocuğun bulunduğu konum gereği, hassas ve fiziksel açıdan zayıf oluşları göz önünde bulundurularak hukuk çerçevesinde çocukların ayrıca korunması ve pozitif ayrıma tabi tutulması gerekmektedir. Çocuk istismarının cinsel istismar, fiziksel istismar, ihmali ve duygusal istismar olmak üzere dört farklı türü bulunmaktadır (6).

2.1.4. İstismar Türleri

Fiziksel İstismar

Çocuğun kaza olayları dışında yaralanmalarına neden olan her türlü eylem fiziksel istismar olarak tanımlanmaktadır. Çocukları dövmek, en fazla karşılaşılan fiziksel şiddet olaylarının başında gelmektedir. Fiziksel anlamda çocuğun vücudunda hasara yol açan yanıkları, kırıkları, ekimozları ve benzer lezyonları ortaya çıkaran her türlü istismar, fiziksel istismar olarak tanımlanmaktadır. Kaza olmaksızın çocuğun yaralanmasına ve fiziksel olarak hırpalanmasına neden olan her türlü eylem fiziksel istismar olarak nitelendirilmektedir (5).

Fiziksel şiddet; çocuğu dövme, yakma, boğma, ısırma vb. şeklinde çocuğun bedensel bütünlüğüne zarar verici tüm eylemleri kapsamaktadır. Yine fiziksel istismar çocukta bedensel hasarlar bıraktığı gibi çocuk üzerinde psikolojik hasarlar da bırakmaktadır. Çocuğun güven duygusunda ve gelişiminde büyük hasarlar meydana gelebilmektedir. Fiziksel istismar en yaygın görülen istismar türüdür. Çocuğun ailesinden, eğitim hayatından sosyal çevresine kadar her alanda karşılaşılabileceği bir istismar türüdür. Ebeveynler tarafından çocuk üzerinde otorite kurmak ve disiplini sağlamak amacı ile cezalandırma aracı olarak fiziksel istismar kullanılabilir.

Fiziksel istismar belirtileri ve etkileri gereği en kolay tespit edilebilecek istismar türüdür. Fiziksel istismar, dışarıdan ilk bakışta gözle dahi görülebilecek ve tespit edilebilecek bir istismar türüdür.

Fiziksel istismarın nitelikleri aşağıdaki gibidir:

- Çocuğun vücudunda oluşan sigara yanıkları, yumruk ve tekme izleri, su yanıkları, yırtıklar, kafatası ve kemik kırıkları, düşmeler, yaralar, saç kaybı, ısırıklar ve saç kayıpları
- Fiziksel istismara uğrayan çocuklarda fiziksel bulguların yanı sıra aynı zamanda birtakım davranış problemleri de gözlenebilmektedir. Maruz kaldıkları istismar olayı neticesinde korkan ve çekingen davranışlar sergileyen çocuklar ebeveyn ve öğretmenlerine sığınarak onlardan uzaklaşmak ve okula gitmek istemeyebilir, ayrıca kararsız ve saldırgan davranışlar sergileyebilirler. Mağdur çocuk aynı zamanda kendisine ve çevresindekilere zarar verecek saldırgan davranışlar sergileyebilmelerinin yanı sıra aynı zamanda kaygı ve özgüven eksikliği belirtileri

de sergileyebilirler (8). Fiziksel olarak istismara uğramış çocuğun bedensel bütünlüğüne zarar verilmek sureti ile onuru zedelenmektedir. Ayrıca çocuklar üzerinde fiziksel ve psikolojik hasar bırakan fiziksel istismar, çocuğun eğitim hayatını, sağlıklı bir birey olarak gelişmesini ve yaşam hakkını tehdit etmektedir.

Çocukların hem ruhsal hem de bedensel sağlığına yönelik bir tehdit olan fiziksel şiddet, çocuğun ebeveynleri ya da sosyal çevresinde bulunan kendisine bakmakla yükümlü yetişkinler tarafından maruz kaldığı kötü muamele sonucunda yaralanması olayını kapsamaktadır. Genellikle dövme şeklinde ortaya çıkan fiziksel şiddet, bazen ebeveynlerin çocuklarını disipline etmek amacıyla başvurdukları bir yöntem olarak ortaya çıkabilmektedir (9). Fiziksel istismar hukuki açıdan değerlendirildiğinde, ebeveynler tarafından çocuklarına yönelik istismar şartları oluştuğunda, Türk Ceza Kanunu'nun "Kötü Muamele" başlıklı 232. maddesine göre cezalandırılabilir.

232. Madde:

"(1) Aynı konutta birlikte yaşadığı kişilerden birine karşı kötü muamelede bulunan kimse, iki aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İdaresi altında bulunan veya büyütmek, okumak, bakmak, muhafaza etmek veya bir meslek veya sanat öğretmekle yükümlü olduğu kişi üzerinde, sahibi bulunduğu terbiye hakkından doğan disiplin yetkisini kötüye kullanan kişiye, bir yıla kadar hapis cezası verilir." şeklinde düzenlenmiştir (10).

Yine şartlarının oluşması halinde çocuğu fiziksel yönden istismar eden kişi, TCK'nın 86. Maddesine göre kasten yaralama veya 87. Maddesine göre neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçlarından cezalandırılabilir.

Yapılan araştırmalara göre çocuğun fiziksel istismara uğradığı yerler genellikle ev, okul ve sokak olarak belirlenmiştir. Dünya Sağlık Örgütü tarafından küresel çapta yapılan araştırmalarda, kadınların %20'sinin, erkeklerin ise %5-10' unun çocukluklarında cinsel istismara, tüm çocukların ise %25-50'sinin fiziksel istismara maruz kaldıkları belirtilmektedir. Yapılan bir araştırmaya göre; anne, baba, abi, abla, arkadaş ve öğretmenler tarafından 7-14 yaş grubunda yer alan çocuklarının en fazla fiziksel şiddete maruz kalmaktadırlar. Erkek çocukların ise en fazla arkadaş, öğretmen, baba, abi-abla ve tanımadıkları kişiler tarafından genellikle fiziksel istismara uğradıkları

belirlenmiştir. 15-18 yaş grubunda bulunan erkek bireyler, aynı yaş grubundaki kızlara oranla daha fazla fiziksel istismar vakalarıyla karşı karşıya kaldıklarını ve en fazla babaları, arkadaşları ve tanımadıkları kişiler tarafından kendilerine fiziksel şiddet uygulandığını ifade ettikleri belirlenmiştir. Annelerin “terlik atma” eylemleri tüm yaş gruplarında ortak olarak maruz kalınan fiziksel şiddet türünü oluşturduğu, sosyo-ekonomik ve kültürel farklılıkların ayrımı olmaksızın tüm gruplarda ortak görülen şiddet türü olduğu belirlenmiştir (11). Çocukların mekan ve zaman farkı olmaksızın sosyal çevrelerinde bulunan bireyler tarafından fiziksel şiddete maruz kalabileceği görülmekte ve bu durum çocukların her açıdan bilinçlendirilmesi ve korunmasının önemini ortaya koymaktadır.

Duygusal İstismar

Anne, baba, bakıcı, kardeş gibi çocuğun duygusal ihtiyaçlarını karşılayan bireyler tarafından azarlanması, aşağılanması, küçük görülmesi, sorularına olumsuz ve uygunsuz tepkiler verilmesi, görmezden gelinmesi, çocuğun isteklerinin göz ardı edilmesi gibi fiziksel, bilişsel, duygusal ve ruhsal açıdan gelişimini olumsuz yönde etkileyen davranış türleri duygusal istismar olarak tanımlanmaktadır (12). Çocuğun duygusal istismarı, çocuğa duygusal ve psikolojik açıdan zarar veren her eylem, çocuğun ihmal edilmesi veya çocuğun sevgisiz ve değersiz yetiştirilmesi gibi somut örneklerle açıklanabilmektedir. Çocuğun ihtiyacı olan sevgi ve bakımdan mahrum bırakılmak sureti ile çocuk üzerinde psikolojik baskı kurulması çocuğun, psikolojisinin hasara uğratılması duygusal istismar olarak nitelendirilmektedir. Duygusal istismarda çocuğun, ihtiyacı olan yakınlık, sevgi, saygı, bakım ve gözetimden mahrum bırakılmak sureti ile psikolojik ve duygusal yönden gelişimi engellenmektedir.

Lakap takmak, alay etmek, tehdit etmek, hakaret etmek, düşüncelerini önemsememek, suçlamak, baskı yapmak, başkalarıyla kıyaslamak, küçük düşürmek ve bağırarak çocukların en fazla maruz kaldıkları duygusal istismar türleridir (11).

Çocuğun duygusal yönden istismarı da, istismar türleri arasında en sık rastladığımız bir türlerden biridir. Çocuğun birey olarak kabul edilmeyip fikirlerine önem verilmemesi, isteklerinin ve ihtiyaçlarının karşılanmaması, çocuğun becerilerinin ve yeteneklerinin göz ardı edilerek aşağılanması, çocuğun başkaları ile kıyaslanarak küçük düşürülmesi duygusal istismara örnek olarak gösterilebilir. Çocuğun özelliklerinin ve sahip olduğu potansiyelin sürekli küçümsenmesi; doğaüstü varlıklarla, terk etmekle tehdit

edilmesi; sosyal ortamlardan soyutlanması; yaş ve gelişim özelliklerine uygun olmayan görev ve sorumluluklar verilmesi; toplumsal olarak uygun görülmeyen bakım yöntemleri ile yetiştirilmesi duygusal istismar kapsamına giren davranışlardır. Çocuğun duygusal, gelişimsel veya psikolojik iyilik durumunu zedeleyen bir veya tekrarlayan defalar olabilen hareketlerdir (13). Duygusal yönden istismar edilen çocuklarda özgüven eksikliği meydana gelmektedir. Çocuklar, duygusal istismara maruz kaldıktan sonra kendine güvensiz, sevgisiz ve hırçın bir şekilde yetişebilmektedirler. Çocuğun korkutulması, yok sayılması, terk etmekle tehdit edilmesi, aşağılanıp korkutulması çocuğun psikolojisi üzerinde telafisi imkansız hasarlara neden olmaktadır.

Yapılan araştırmalara göre, 7-14 yaş grubunda yer alan kız çocuklarının en fazla anne-baba, arkadaş ve öğretmenleri tarafından; erkek çocuklarının ise öğretmenleri, babaları ve arkadaşları tarafından duygusal istismara maruz kalmaktadırlar. 15-18 yaş grubundaki erkek çocuklarının ise arkadaş ve babaları tarafından; aynı yaş grubundaki kızların ise öğretmen ve anneleri tarafından duygusal istismar uygulandığı söz konusu araştırmalarda belirlenmiştir (11).

Annelerin çocuklarına yönelik uyguladıkları duygusal istismar türlerinin belirlenmesinin amaçlandığı bir araştırmada, annelerin çocuklarına yönelik sevgilerini belli etmemeleri ülkemizde en fazla uygulanan duygusal istismar türü olduğu belirlenmiştir. Araştırmada ayrıca annelerin hakaret etme, tehdit etme, çocuğu görmezden gelme, evde yalnız bırakma, odaya kapatma, korkutma ve el-ayaklarını bağlama gibi duygusal istismar türlerini sıklıkla uyguladıkları belirlenmiştir (14).

Çocuğa yönelik duygusal istismarın varlığı durumlarında, olayların kendi şartları ile değerlendirilmesi sonucu faile, TCK'nın 97. maddesinde yer alan "*Terk*", 125. maddesinde yer alan "*Hakaret*", 229. maddesinde yer alan "*Dilencilik*", 232. maddesinde yer alan "*Kötü Muamele*", 233. maddesinde yer alan "*Aile Hukukundan Kaynaklanan Yükümlülüğün İhlali*" hükümlerine göre ceza verilebilmektedir (10).

Cinsel İstismar

İstismar çeşitleri arasında, çocuğa ruhsal açıdan en fazla zarar veren tür cinsel istismardır. Çocuğun fiziksel ve ruhsal bütünlüğünün korunması kadar cinsel bütünlüğünün de korunması gerekmektedir. Çocuğun cinsel amaçlar doğrultusunda kullanılması durumunda cinsel istismar ortaya çıkacaktır. Çocuklara yönelmiş her

nevinden cinsel nitelikli davranış cinsel istismar olarak adlandırılmaktadır. Çocuk, herkes tarafından cinsel istismara maruz kalabilmektedir. Cinsel eylemi gerçekleştiren kişi, cinsel haz duymakta ve çocuğu cinsel yönden bir araç olarak kullanmaktadır. Cinsel eylemin ailede gerçekleştirilmesi ensest, cinsel eylemin mağdurun tanımadığı kişiler tarafından işlenmesi ise pedofili olarak adlandırılmaktadır (15). Cinsel istismar, istismar türleri arasında belirlenmesi en zor istismar türüdür.

İhmal

Bireylerin, hayat serüveni aile içerisinde başlamaktadır. Bu bağlamda ailenin, ilgili bireyin tüm ihtiyaç ve gereksinimlerinin giderilmesi hususunda yükümlülükleri bulunmaktadır. Çocuğun bakım ve gözetimini üstlenen gerek ebeveynlerin, gerekse diğer şahıs ve kurumların, her türden ihtiyacını karşılamaması durumunda ihmal kavramı ortaya çıkmaktadır. İhmal kavramı, en geniş anlamı ile çocukla ilgilenilmemesi, çocuğun her anlamda eksik hissetmesi çocuğa karşı bakım ve ihtiyaçların gerektiği gibi veya hiç yerine getirilmemesi hali olarak nitelendirilmektedir (16). Çocuğun yalnızca ailesi ile yaşaması bazı durumlarda mümkün olmamaktadır. Çocuk Esirgeme Kurumlarında bulunan çocuklar, bakıcı veya üçüncü şahısların yanında yetişen çocuklar, ebeveynlerinden göremediği ilgi ve sevgiyi bu şahıs ve kurumlarda aramaktadır. Çocuğun ileriki hayatında her yönden sağlıklı bir birey olabilmesi açısından, çocuğun her anlamda doyuma ulaşması ve haz duygusundan uzak yetişmemesi gerekmektedir. Çocuğun yalnız bırakılması, ihtiyaç ve bakımının karşılanamaması, eğitimi için her türlü ihtiyacının karşılanmaması, kardeşleri veya arkadaşları arasında negatif ayrımcılığa tabi tutulması gibi durumlar ihmale emsal teşkil edebilmektedir (17).

Çocuk ihmali, istismarın aktif bir eylem yolu ile değil pasif olarak gerçekleştirilmesidir. Literatürde fiziksel ve duygusal ihmal olarak gruplandırılabilir. Fiziksel ihmal; çocuğun bakım ve gözetimini üstlenen ebeveynler veya diğer şahıs ve kurumlar tarafından çocuğun ihtiyacı olarak şekilde fiziksel olarak, yeme-içme, uyuma, beden bakımı gibi temel gereksinimlerinin karşılanmamasıdır. Bu gereksinimlerin karşılanmaması ölüme neden oluyor ise bu ihmale ölümcül ihmal de denilmektedir. Duygusal ihmal, çocuğun haz duygusundan uzak, ilgisiz, güvensiz ve ruhsal açıdan muhtaç bırakılmasıdır. Çocuğun yaşı küçük olmasına rağmen evde yalnız bırakılması duygusal istismar olarak nitelendirilebilmektedir (18).

Çocuk İhmali neticesinde çocuğun ihmali hususunda fail olarak nitelendirilen kişi, somut olaya göre; TCK'nın m. 233'e göre "Aile hukukunda kaynaklanan yükümlülüğün ihlali", TCK m. 98'e göre "Yardım ve bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi", TCK m. 97'ye göre "Terk", TCK m. 88'e göre "Kasten yaralamanın ihmali davranışla işlenmesi", TCK m. 83'e göre "Kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi" suçlarından cezalandırılabilir.

Yapılan araştırmalara göre, dünya genelinde her sene, beş yüz milyon ile bir buçuk milyar arasında çocuk şiddet mağduru olmakta, iki yüz yetmiş beş milyon çocuk da ev içi şiddete tanık olmaktadır. Yapılan bir araştırmaya göre, Türkiye'de, 7-18 yaş grubundaki çocukların, %45'inin aile içerisinde fiziksel istismar mağduru oldukları, %51'nin duygusal istismar mağduru oldukları ve %25'inin de ihmal ile karşı karşıya kaldıkları belirlenmiştir (4).

2.2. Çocukların Cinsel İstismarı ve Tarihsel Gelişimi

Çocuklar, hem beden hem de ruhen oldukça hassas ve saf varlıklardır. Bu hassaslıkları, çocukların her yönden sömürülmesini kolaylaştırmakla birlikte, istismar edilmelerine zemin hazırlamaktadır. Çocuğun bu hassas ve saf yapısından faydalanılarak, rızası dahilinde veya rızası hilafına, fiziksel veya psikolojik baskı uygulanmak suretiyle, cinsel eyleme maruz kalması, cinsel istismar olarak adlandırılmaktadır. Cinsel eylem, cinsel doyum ve haz duygularını içinde barındıran bir kavram olup, çocuğu cinsel bir nesne haline getirmektedir (2). Cinsel istismar belirlenmesi ve tespiti en zor olan istismar türüdür.

Cinsel istismar insanlık tarihi boyunca süregelen, herhangi bir farklılık olmaksızın tüm toplumlarda işlenen en ağır suçlardandır. Tarih boyunca kişilerin cinsel dokunulmazlığını ihlal eden fiiller cezalandırılmıştır. Devletin özellikle cinsel suçlara karşı tutumu; çağlar boyunca, zaman içerisinde toplumlar bazında farklılık göstermiştir. Cinsel suçların tarihi 8. Yüzyıl öncesinden başlayarak günümüze kadar gelmiştir.

Cinsel suçlar öncelikle Roma döneminde Roma Ceza Hukuku ile suç olarak sayılmış ve bu suçu işleyenler cezalandırılmıştır. Irza geçme suçu ise İmparatorluk Dönemi'nde, hürriyete karşı yapılan bir suç olarak sayılmıştır (19). Roma Hukukunda cinsel suç konusunda çocuklara veya büyüklere karşı işlenmesi şeklinde bir ayırım yapılmamış, tüm cinsel suçlar kime karşı işlenirse işlensin irza geçme suçu içerisinde yer almıştır.

Ortaçağ'da ahlak kavramının oldukça önemli olması hasebiyle, ahlakın korunması adına edep ve iffete tecavüz fiilleri suç olarak sayılmış ve bu suçu işleyenler cezalandırılmıştır. Yine Roma Ceza Hukukunda olduğu gibi Ortaçağ'da da cinsel suçların kime karşı işlendiği hususu önem arz etmemiş, çocuklar için ayırım yapılmamıştır.

Eski Fransız Hukuku'nda ırza geçme suçu, bir erkeğin cebir ve şiddet ile, bir kızın, dulun veya kadının edep ve iffetine tecavüzü olarak düzenlenmiştir. Suç mağdurunun 7 yaş altında olması durumunda cebrin varlığı kabul edilmiş, 7 yaş üstünde olması durumunda cebrin varlığı, karine olarak kabul edilmiştir (20). Cermen Hukuku'nda cinsel suçlarda çocuklar için ayırım bulunmaktadır. Yedi yaşından küçük çocuklar için cebrin bulunduğu kesin olarak kabul edilmekle yedi yaş üzeri çocuklarda karine niteliğindedir.

İslam Hukuku'nda zina suçu için had cezası verilirken, umumî adaba tecavüz ve aile nizamını ihlal eden suçlara şer'i taz'irat uygulanıyordu. Hakim tazirat suçlarında takdir yetkisini kullanıyordu. Çünkü bu suçlarla ilgili belirlenmiş kurallar yoktu (19).

Kanuni dönemiyle birlikte örf ve adete dayalı olan hükümler kanunlaştırılmaya başlanmıştır. Kanuni Sultan Süleyman Kanunnamesi, IV. Mehmet Kanunnamesi, 1840 tarihli Ceza Kanunnamesi, 1851 tarihli Kanunu Cedit ve 1858 tarihli Ceza Kanunname-i Hümayunu adlı kanunlar ile bu hareket başlayıp Cumhuriyet Dönemi'ne kadar sürmüştür (20). Belirtilen kanunlar ile diğer suçlar gibi cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar cezalandırılmıştır.

Cumhuriyet Dönemi ile birlikte diğer alanlarda olduğu gibi ceza alanında da düzenleme yapılmış ve İtalyan kanunlarından esinlenilerek 756 sayılı Türk Ceza Kanunu hazırlanmıştır. 756 sayılı TCK 01.03.1926 tarihinde kabul edilmiş, 01.07.1926 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Eski TCK'da cinsel suçlar Birinci Fasıll'da m. 414'ten başlamış, 428'de son bulmuştur. Belirtilen maddelerde çocukların cinsel istismarı da suç olarak sayılmıştır. Eski TCK ve yeni TCK karşılaştırması aşağıda Cinsel İstismarın Türk Hukukundaki yeri başlığında ele alınacaktır.

Çocuğun sağlıklı bir birey olarak topluma kazandırılması ve korunması adına uluslararası düzeyde bazı düzenlemeler yapılmıştır. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocukların Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol, Avrupa Konseyi BM Çocuk Haklarına

Dair Sözleşmenin Uygulanmasına Dair Avrupa Sözleşmesi gibi birçok düzenleme yapılmış ve çocuk hakları güvence altına alınmıştır. Belirtilen düzenlemeler Türkiye tarafından da onaylanmıştır. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, Türkiye tarafından imzalanmış ve iç hukuk normu halini almıştır. Belirtilen sözleşmede çocuğun hayat ve vücut bütünlüğünün korunması adına birçok hüküm yer almıştır.

Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocukların Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol, çocuk istismarının her türü ve çocuk ihmalinin, münhasıran çocuklara yönelik cinsel istismarın önlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. 09.05.2002 tarihinde Türkiye tarafından onaylanmıştır. Bu protokol ile çocukların üst düzeyde korunması ve çocuğu zarara uğratabilecek her tür istismarın önlenmesi için gerekli düzenlemeler yapılmıştır (1).

Avrupa Konseyi BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin Uygulanmasına Dair Avrupa Sözleşmesi, Avrupa Konseyi tarafından hazırlanmış ve 25.01.1996 tarihinde imzalanmıştır. Sözleşme, çocukların özellikle aile hukukuna ilişkin davalarda ebeveynleri tarafından istismar edilmelerine engellemekte, onlarla çatışan ve örtüşmeyen çıkarları söz konusu olduğunda küçüğe temsilci tayinine olanak vermektedir (1).

2.3. Cinsel İstismarın Türk Hukuku'ndaki Yeri

Cinsel istismar ile ilgili Türk Hukuku'ndaki en önemli düzenlemelerden biri 1858 Tarihli Ceza Kanunname-i Hümayun ile gerçekleştirilmiştir. Belirtilen kanun Fransız Ceza Hukukundan esinlenilerek düzenlenmiştir. Belirtilen kanunda ırza geçme suçu düzenlenmiş ve çocuklar için ayırım yapılarak yaşı küçüklere karşı cinsel suç işleyenlere verilecek cezanın artırılması hükmü yer almıştır. Söz konusu kanunun 197. Maddesinde;

“Her kim on beş yaşını ikmal etmemiş bir çocuğa veya mecnun veya irade ve temyizi salib maluliyeti akliye ile malul olduğunu veyahut şuuri infisahı marazi halinde bulunduğunu bildiği bir kimseye fiili şeni icra eylerse beş seneden az olmamak üzere küreğe konulur. İşbu fiil cebir ve şiddet veya tehdit icrasıyla veya mukavemeti salib diğer bir vasıta ile veya mukavemete gayri muktedir bir halde bulunan şahsa vaki olursa kürek cezası yedi seneden akal olamaz.” Hükmü mevcuttur. Görüleceği üzere hükümde yaş ayırımı yapılmış, on beş yaşını tamamlamayan bir çocuğa karşı cinsel bir suçun işlenmesi hali basit hal olarak, söz konusu suçun cebir, şiddet veya tehdit ile işlenmesi nitelikli hal olarak ele alınmıştır.

Türk Hukuku'ndaki en önemli düzenlemelerden bir diğeri ise yukarıda da bahsettiğimiz üzere 01.07.1926 yılında yürürlüğe giren 765 sayılı Türk Ceza Kanunudur. Belirtilen ve Eski TCK olarak nitelendirdiğimiz kanunda cinsel suçlar ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. 765 sayılı Eski TCK'da çocuğun cinsel istismarı ile ilgili düzenlemeler genel ahlak ve aile düzenine karşı işlenen suçlar başlığı altında 414-418. maddelerde yer almaktadır. Belirtilen kanunda da cinsel davranışın kime karşı işlendiği hususunda yaş itibari ile bir ayrıma gidilmiştir.

Madde 414'e göre "*Her kim 15 yaşını bitirmeyen bir küçüğün ırzına geçerse beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasına mahkum olur. Eğer fiil cebir ve şiddet veya tehdit kullanılmak suretiyle veya akıl veya beden hastalığından veya failin fiilinden başka bir sebepten dolayı veya failin kullandığı hileli vasıtalarla fiille mukavemet edemeyecek bir halde bulunan bir küçüğe karşı işlenmiş olursa ağır hapis cezası on seneden aşağı olamaz.*" (21). Görüleceği üzere maddenin ilk fıkrasında cinsel istismar suçunun basit hali, ikinci fıkrada nitelikli hali düzenlenmiş ve cezanın ağırlaştırılması yoluna gidilmiştir.

Madde 415'e göre "*Her kim 15 yaşını bitirmeyen bir küçüğün ırz ve namusuna tasaddiyi mutazammın bir fiil ve harekette bulunursa iki seneden dört seneye ve bu fiil ve hareket yukarıki maddenin ikinci fıkrasında yazılı şartlar içinde olursa üç seneden beş seneye kadar hapsolunur.*" (21). Bu maddede ise cinsel ilişki boyutuna varmayan cinsel davranış ve nitelikli hali düzenlenmiştir.

416 ve 417. maddelerde ise yine suçu ağırlaştıran iştirak hali, akrabalık bağı gibi durumlar düzenlenmiştir. Madde 418 ile suçun netice sebebi ile ağırlaştırılmış hali belirtilmiştir.

Pozitif hukukumuzda çocukları koruyan ve çocukların yer aldığı birçok düzenleme bulunmaktadır. 765 sayılı eski TCK sonrasında bazı düzenlemeler getirilmiş ancak bunun yeterli gelmediği düşüncesi ile yeni bir kanun hazırlanmış ve 756 sayılı eski TCK 01.06.2005 tarihinde ilga edilmiştir. 26.09.2004 tarihinde 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu kabul edilmiş 12.10.2004 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmıştır. 5237 sayılı TCK'da çocuğun tanımı yapılmış ve çocukların cinsel istismarı suç olarak ele alınmıştır.

TCK'nın yanı sıra çocuklarla ilgili hükümler içeren bir başka kanun, 15.07.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunudur. Bu kanun ile TCK'da

olduğu gibi çocuğun tanımı yapılmış, korunmaya muhtaç ve suça sürüklenen çocukların korunması, hakları ve bunların güvence altına alınması amaçlanmıştır. Çocuk Koruma Kanunu'nda çeşitli tanımlar yapılarak, korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında alınacak tedbirler, suça sürüklenen çocuklar hakkında uygulanacak güvenlik tedbirleri, bu tedbirlerin esasları ve çocuk mahkemeleri ile ilgili hükümler yer almaktadır.

2.4. Çocukların Cinsel İstismarı Suçu

Bazı kaynaklarda çocuğun cinsel istismarı yönünden istismarın şekline göre ayırım yapılmaktadır. Bunlardan en geniş ayırımı yapan ise Coulbon Foller'dir. Coulbon Foller cinsel istismarı yedi gruba ayırmaktadır. Bunlar;

- a) *Temas olmayan istismar türleri*: çocuğa özel bölgelerini gösterme, cinsel içerikli konuşmalar yapma, çocuğun görebileceği şekilde mastürbasyon yapma (teşhircilik) ve soyunuk haldeyken çocuğu gözetleme (röntgencilik) gibi davranışlar temas olmayan istismar türlerini oluşturmaktadır.
- b) *Cinsel Temas*: Çocukların özel bölgelerine yönelik gerçekleştirilen dokunma ve elleme eylemleri cinsel temaslı istismar türlerini oluşturmaktadır.
- c) *Oral-genital Seks*: Çocukların genital bölgelerine yönelik oral yollarla yapılan istismar türüdür. Bu olay genellikle ağız-penis, ağız-vajina ya da ağız-anüs biçiminde gerçekteşebilmektedir.
- d) *İnterfemoral İlişki*: Çocuğun bacaklarının arasında penisin yerleştirildiği istismar türüdür.
- e) *Seksüel Penetrasyon*: Çocuğun vajina, anüs ya da her ikisine parmak (dijital penetrasyon) ya da çeşitli objelerin (objelerle penetrasyon) sokulduğu istismar türüdür. İstismarcının penisini anüsüne ya da vajinasına yerleştirdiği durumlar da bu istismar türü kapsamında değerlendirilmektedir.
- f) *Cinsel Sömürü*: Çocukların fuhuşa sürüklenmesi ya da çocuk pornografisi bu istismar türü kapsamında değerlendirilmektedir.
- g) *Başka şekillerde yapılan cinsel istismar*: Cinsel haz duyabilmek amacıyla çocuğun üzerine çiiş ya da kaka yapma gibi eylemler bu istismar türüne girmektedir (21).

Görüleceği üzere cinsel istismarın birçok farklı şekli ve birçok farklı nedeni bulunmaktadır. Cinsel istismarın engellenmesi ve tespiti ise oldukça önemlidir. İç hukukumuzda da çocukların cinsel yönden istismarını engellemek ve bu şekilde bir suçu işleyenleri cezalandırmak üzere düzenlemeler yapılmıştır. Halihazırda yürürlükte

bulunan 5237 sayılı TCK ile çocukların cinsel istismarı suç olarak sayılmıştır. 5237 sayılı TCK'nın Kişilere Karşı Suçlar başlıklı ikinci kısmının Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar başlıklı altıncı bölümünde cinsel suçlar ele alınmıştır. Belirtilen bölümde yer alan m. 103'te çocukların cinsel istismarı suçu incelenmiştir. Söz konusu maddeye göre;

“(1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz. Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır. Cinsel istismar deyiminden;

a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on altı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza on sekiz yıldan az olamaz.

(3) Suçun;

a) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

b) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından,

d) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

e) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvuru alan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur” (1).

Belirtilen kanun maddesi uyarınca cinsel istismarın mağduru açısından yaş ayrımına gidilmiştir.

2.4.1. Suçla Korunan Hukuki Değer

Her suçun bir hukuki konusu bulunmaktadır. Cinsel istismar suçunun maddi konusu çocuklardır. Çocuğun tanımı ve kimlerin çocuk olarak sayıldığı detaylı olarak yukarıda açıklanmıştır. Çocukların cinsel istismarı suçunda korunan hukuki değer ise çocuğun cinsel gelişiminin sağlıklı ve düzgün bir şekilde gerçekleşmesidir (1).

756 sayılı TCK ile “Adabı Umumiye ve Nizamı Aile Aleyhinde Cürümler” babında düzenlenerek, korunan hukuki değer olarak genel ahlak ve aile düzeni kabul edilmiştir (21).

5237 sayılı yeni TCK’da ise çocukların cinsel istismarı suçu az yukarıda da bahsettiğimiz üzere Kişilere Karşı Suçlar içerisinde Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar bölümünde düzenlenmiştir. Bu düzenlemedeki başlıklar dahi korunan hukuki değer ile ilgili bilgi içermektedir. Bu suçla korunan hukuki değer, genel adap, toplumsal ahlak, aile nizamı ya da başkaca herhangi bir değer olmayıp, bizzat çocuğun cinsel dokunulmazlığı ve cinsel gelişimidir. Bir başka deyişle bu suçla çocukların cinsel yönden istismar edilmeme hakları ve özgürlükleri, bu yöndeki yararları korunmaktadır.

2.4.2. Fail

Fail kavramının kökeni fiildir. Yani fiili işleyen, fiili gerçekleştiren kimseye fail adı verilmektedir (22). Suçun failinin ancak belirli bir vasıf veya niteliğe sahip kişiler olabileceği durumlarda mahsus (özgü) suç kavramı ortaya çıkmaktadır. Mahsus suçları ancak belirli kişiler işleyebilmekte ve bu şekilde bir suçu işleme durumunda da failin özgü fail olma durumu ortaya çıkmaktadır. Ceza kanunumuza göre ancak gerçek kişiler suç faili olabilirler (23). Tüzel kişiliklerde faillik durumu söz konusu değildir.

Çocukların cinsel istismarı suçunun faili yönünden yasa koyucu tarafından herhangi bir ayırım yapılmamıştır. Suçun faili herkes olabilmektedir. Çocukların cinsel istismarı suçu yukarıda açıkladığımız mahsus suçlardan olmadığı için özgü faillik durumu da söz konusu olmayıp suç genel olarak herkes tarafından işlenebilmektedir. Fail kadın veya erkek olabileceği gibi, bir erkek tarafından bir erkeğe veya bir kadına, bir kadın tarafından bir erkeğe veya bir kadına karşı işlenebilmektedir. Failin cinsiyeti, medeni durumu, cinsel tercihi vs. farklı olabilmektedir. Failin yaşı ise genel hükümlere göre değerlendirilmektedir. On sekiz yaş altı failer için suça sürüklenen çocuk sıfatı ile yargılama yapılmakta ve yaş nedeni ile indirimine gidilmektedir.

Failin ana, baba veya kanun hükmünde sayılan diğer şahıslar tarafından işlenmesi durumu ise ağırlaştırıcı neden sayılarak, bu şahısları cinsel istismar suçunun faili olmaları durumunda cezasında artırım nedeni sayılmıştır.

Cinsel istismar suçunun faillerinin, bu suçu işlemelerinin birçok nedeni bulunabilmektedir. Failin, cinsel yönden yetersizliği, aile veya evlilik problemleri, fail veya mağdurun alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımı, stres, yalnızlık, aşağılık duygusu, psikopatik özellikler ve davranışlar cinsel istismar suçunu işlemelerinde önemli etkenler olabilmektedir.

Yapılan araştırmalara göre cinsel istismar suçunun faillerinin genellikle erkek olduğu, kadınların %5-15 oranlarında fail olduğu belirlenmiştir. Yapılan bir başka araştırmaya göre ise çocuğun, cinsel istismar suçunun mağduru oluşu ile bu suçu işleyişi arasındaki ilişki araştırılmıştır. Yapılan bir araştırmada Türkiye geneli bir kısım cezaevinde 108 tecavüz, 157 çocuk istismarı üzerinde yapılan çalışmaya göre, çocuk cinsel istismarı mağdurlarının daha sonra bu suçu işlemeleri arasında ilişki bulunmaktadır (24).

2.4.3. Mağdur

Mağdur, suçun zarar verdiği değerlin sahibi, başka ifadeyle, suçun maddi konusunun olduğu kişidir (22). Tıpkı failde olduğu gibi mağdur da sadece gerçek kişi olabilmektedir. Yine bunun yanında mağdur herkes olabilmektedir. Tüzel kişilerin mağdur sıfatı bulunmamakla, sadece suçtan zarar gören sıfatına haizdirler.

Çocukları cinsel istismarı suçunda ise mağdur çocuktur. Çocuk kavramı yukarıda detaylı bir şekilde açıklanmıştır. İç hukukumuza göre TCK ve ÇK birlikte değerlendirildiğinde on sekiz yaşını doldurmamış herkes çocuk sayılmaktadır. Mağdur konusunda çocuğun cinsiyetinin, çocuğun erken yaşta ergin kılınmasının veya çocuğun medeni halinin (evli ya da bekar olmasının) herhangi bir önemi bulunmamaktadır. 18 yaşın üstündeki kişilere karşı cinsel davranışın işlenmesi durumunda ise çocukların cinsel istismarı değil TCK m. 102’de bulunan cinsel saldırı suçu oluşacaktır.

Cinsel istismar eşler arasında da gerçekleşebilmektedir. TMK m. 124’e göre evlenme yaşı veli, vasi veya yasal temsilcisinin izin vermesi sureti ile 17’dir. Bazı özel durumlarda veya olağanüstü hallerde mahkeme kararı ile 16 yaşındaki bir erkek veya kadının evlenmesine izin verilebilmektedir. Ancak evlenme veya mahkeme kararı ile ergin kılınsa dahi on sekiz yaşın altında olan herkes çocuk sayılacağından, evlenme cinsel istismar suçuna engel teşkil etmemektedir. Yine eşler arasında rıza dışında cinsel eylemin bulunması durumunda, evlenme ile kişinin cinsel bütünlüğünün ihlaline rıza göstermesi gibi bir durumun söz konusu olmaması nedeni ile cinsel istismar suçu eşler arasında da işlenebilmektedir (21).

TCK m. 103 ile mağdurun yaşı açısından ayrımlara gidilmiştir:

- a) 12 yaşını tamamlamasına kadar olan mağdurlara yönelik işlenen istismar ve sarkıntılık eylemi,
- b) 15 yaşını tamamlamasına kadar olan mağdurlara yönelik eylem,
- c) 15 yaşını tamamlamış ancak 18 yaşını tamamlamamış mağdurlar yönünden, fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olması halinde,
- d) 15 yaşını tamamlamakla 18 yaşını tamamlamamış, fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmiş çocuklara yönelik cebir, tehdit, hile ya da iradeyi etkileyen diğer yollarla gerçekleştirilen cinsel eylem (1).

Kanun maddesinde de açıkça görüleceği üzere çocuğu cinsel yönden istismar eden kişinin cezalandırılması hükmü mevcuttur. Çocuğun 12 yaşından küçük olması durumunda ise verilen ceza artırılmaktadır. Söz konusu artırım hükmü, kanun maddesine 24.11.2016 tarihinde 6763 s. Kanun m. 13 ile eklenmiştir. Kanunun önceki düzenlemelerinde 12 yaş altındaki çocuklar için herhangi bir düzenleme yapılmayıp, herhangi bir ağırlaştırıcı neden öngörülmemiştir.

Kanun maddesinde de belirtildiği üzere çocuğun yaşı oldukça önem arz etmektedir. 15 yaş sınır olarak gösterilmiş, 15 yaş altındaki bütün çocuklara yönelik gerçekleştirilen cinsel eylemler, cinsel istismar olarak adlandırılmıştır. 12 yaşını tamamlamayan çocuklara karşı gerçekleştirilen eylemler ise ağırlaştırıcı sebep olarak öngörülmüştür. Bu bağlamda belirtilen yaş grubundaki çocukların, kendisine yönelen eylem ile ilgili algılama yeteneğinin bulunup bulunmaması önem teşkil etmemektedir. Kanunu lafzından da açıkça görüleceği gibi bu yaş dilimindeki çocukların, fiili veya sonuçlarını anlamlandıramadığı kabul edilmekte ve bu doğrultuda herhangi bir inceleme yapılmasına gerek duyulmamaktadır.

15 yaşını ikmal etmekle 18 yaşını ikmal etmemiş çocuklarda ise yukarıda belirtilen kriter önem arz etmektedir. Bu yaş grubuna mensup çocuklara karşı tüm davranışlar cinsel istismar olarak sayılmamaktadır. Bu yaş dilimindeki çocuklara karşı cinsel istismar eyleminin var olup olmadığının anlaşılması için öncelikle, çocuğun fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneğinin gelişip gelişmediği incelenmelidir. Söz konusu yaş grubundaki bir çocuk, fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneğinden yoksun ise, bu yaş grubundaki çocuğa karşı tüm davranışlar cinsel istismar olarak değerlendirilmektedir.

Son olarak 15 yaşını tamamlamış ancak 18 yaşını tamamlamamış olduğu hallerde, şayet çocuk, fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneğinde sahip ise, fiilin cebir, tehdit, hile ya da irade sakatlayıcı başka bir neden ile birlikte işlenip işlenmediğine bakılmalıdır. Belirtildiği şekilde cebir, tehdit, hile veya başkaca iradeyi sakatlayıcı bir neden mevcut ise bu yaş grubunda yine cinsel istismar suçu ortaya çıkacaktır. İradeyi sakatlayıcı herhangi bir nedeninin bulunmaması durumunda fiilin vasıf ve mahiyetine göre reşit olmayanla cinsel ilişki suçu ortaya çıkacaktır. Ancak kanunumuzda bu anlamda bir boşluk bulunmaktadır. 15 yaşını tamamlamış ancak 18 yaşını tamamlamamış olduğu hallerde, şayet çocuk, fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneğinde sahip ise

ayrıca irade sakatlayıcı herhangi bir neden de bulunmuyor ise çocuğa karşı cinsel ilişki boyutuna varmayan davranışların nitelendirilmesi yapılamamaktadır. Bu gruba giren çocuklar ile rıza ile cinsel ilişkiye girilmesi durumunda TCK m. 104'e göre reşit olmayanla cinsel ilişki suçu oluşurken, cinsel ilişkinin bulunmaması durumunda çocuğa yönelik diğer fiillerin hangi suç kapsamına gireceği kanun koyucu tarafından belirlenmemiştir. Kanaatimizce bu yönde bir düzenleme yapılarak söz konusu boşluğun ve soru işaretlerinin giderilmesi gerekmektedir.

Çocuğun kendisine yönelen bir fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneğinden anlaşılması gereken kanun açısından net olmamakla birlikte doktrinde bu kavramın açıklamaları yapılmıştır. Burada akıl hastalığı, zeka geriliği, beyinsel gelişiminin eksik oluşu gibi durumları, algılama yeteneğinin gelişmemiş olması hallerine örnek olarak sayabiliriz (2). Doktrinde kanun maddesinde yer alan fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği kavramı oldukça eleştirilmektedir. Gerçekten çocuğun, kendisine yönelen bir fiilin hukuki anlamını yahut hukuki sonucunu anlaması çocuktan beklenilmeyecek bir durumdur. Burada asıl önemli olan çocuğun kendisine yönelen fiilin cinsel bir fiil olduğunu veya bu fiilin amacını anlayıp anlamadığıdır.

Yaş konusunda değinilmesi gereken bir diğer önemli husus ise çocuğun nüfusta reşit olarak görünüp gerçekte yaşının küçük olması durumudur. Burada fail, çocuğun nüfus kaydına göre reşit olduğunu ve bu nedenle cinsel istismar suçunun oluşmayacağını düşünmektedir. Söz konusu durumda hata gündeme gelecektir. Fail TCK m. 30 uyarınca hatasından yararlanabilecektir.

2.4.4. Hareket Unsuru

Eylem ya da hareket, insanın dış dünyaya yansıyan ihmalî ya da icrai bir davranışının bulunmasını gerektirir (25). Suçların bir kısmı icrai hareketle işlenirken bir kısmı ihmalî hareketle işlenebilmektedir. Çocukların cinsel istismarı suçu ise kural olarak icrai hareketle işlenebilmekte ihmal suretiyle işlenememektedir. Çocukların cinsel istismarı suçunun hareket unsuru çocuğun cinsel davranışlarla istismar edilmesidir (1). İstismar icrai şekilde işlenen suçlardan biri olup herhangi bir şekli bulunmamakla cinsel amaçlı ve içerikli olmak şartı ile her şekilde olabilmektedir.

TCK m. 103/1’de suçun basit hali düzenlenirken 103/2’de nitelikli hali düzenlenmiştir. Cinsel istismar deyiminden anlaşılması gereken yukarıda detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

Basit cinsel istismarda, TCK m. 103/1-a bendine göre, on beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış bu suçun hareket unsurunu oluşturmaktadır. Söz konusu a bendine göre suçun işlenmesinde irade sakatlayıcı herhangi bir nedenden yararlanılması gerekmemektedir. Cebir, tehdit, hile veya başkaca herhangi bir irade fesadı halinin bulunması ise 4. Fıkra uyarınca ağırlaştırıcı sebep olarak ele alınmıştır.

Suçun bir diğer hareket unsuru, on beş yaşını tamamlamış, fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği de gelişmiş çocuklara yönelik, cebir, tehdit, hile veya irade sakatlayıcı başkaca herhangi bir eylemden yararlanılarak gerçekleştirilen her türlü cinsel davranıştır. Burada asıl önemli olan nokta her türlü cinsel davranıştan kastın ne olduğudur. TCK m.103’e bakılacak olursa, maddede belirtilen “her türlü cinsel davranış” ifadesinin tam olarak ne anlama geldiği açıklanmamış ve bu belirsizlik cinsel istismar ile diğer cinsel suçlar arasındaki ayrımı zorlaştırmıştır (26).

Doktrinde cinsel davranışın tam olarak tanımı yapılamamakla birlikte bu konuda görüş birliği bulunmamaktadır. Kanun koyucu tarafından da her türlü cinsel davranıştan anlaşılması gereken net bir şekilde açıklanmamıştır.

Bu konuda farklı görüşler mevcut olup, bir görüşe göre; cinsel davranışın vücut dokunulmazlığını ihlal etmiş olma zorunluluğunun bulunmadığı, cinsel taciz niteliğinde de olsa çocuğa yönelik temasa dayanan ve dayanmayan her türlü davranışın cinsel istismar suçunu oluşturacağı savunulmaktadır. TCK’nın 105. Maddesinde düzenlenen cinsel taciz suçu bile çocuğa karşı gerçekleştirildiğinde, cinsel istismar suçu oluşacaktır (21). Bu görüşe göre, failin kendi cinsel organını mağdura göstermesi, kendi cinsel organını ellemesi, mağdurun önünde kendini tatmin etmesi durumlarında cinsel taciz değil, cinsel istismar suçu oluşacaktır.

Doktrindeki başka bir görüşe göre, cinsel istismarın basit hali vücuda organ veya sair bir cismin sokulması şeklindeki cinsel ilişki haricinde, çocuğun bedeni üzerinde cinsel davranışlarda bulunmak şeklinde nitelendirilmektedir (21). Bu görüşe göre cinsel

davranışın mutlak suretle mağdurun vücudu üzerinde ve mağdurun vücuduna temas ile gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Mağdurun vücuduna temas olmaksızın yapılan hareketler, örneğin laf atmak, cinsel organını gösterme, mağdurun karşısında mastürbasyon yapma, kendi cinsel organını elleme gibi hareketler, cinsel istismar suçunu değil cinsel taciz suçunu oluşturacaktır.

Yargıtay ise ikinci görüşü benimsemekle, vücuda temas içermeyen hareketleri cinsel istismar olarak değerlendirmemektedir (2). Yargıtay bu konuda ikinci görüşü benimsemekle, birlikte kararlarında da temasa dayalı olmayan cinsel davranışı TCK m. 105 uyarınca cinsel taciz olarak nitelendirmektedir. Yargıtay 5. CD. 18.03.2008 T. 2008/38 E. ve 2008/2115 K. Sayılı ve Yargıtay 14. CD. 21.09.2017 T. 2017/2253 E. ve 2017/4149 K. sayılı kararında, failin cinsel organını mağdura göstermesinin cinsel istismar değil de cinsel taciz suçunu oluşturduğuna karar verilmiştir (27). Yargıtay'ın yerleşik kararlarından da anlaşılacağı üzere uygulamada cinsel davranışın temasa dayalı olup olmaması ayırımına gidilmekte ve temasa dayalı olmayan fiiller cinsel istismar kapsamında değil cinsel taciz kapsamında değerlendirilmektedir. Her ne kadar doktrinde bir görüş birliği bulunmasa da Yargıtay temasa dayalı cinsel istismar fikrini benimsemekte ve uygulamaktadır. Mağdur ile fail arasındaki temasın cinsel arzuları tatmin etmek amaçlı ve shevi nitelikte olması gerekmektedir. Kanaatimizce doktrindeki bu görüş ayrılığının giderilmesi ve uygulamada yanlışlıklara mahal verilmemesi adına, yeni bir düzenleme yapılması, özellikle 'her türlü cinsel davranış' kavramının tam olarak anlamının ve tanımının yapılması gerekmektedir.

Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hali kanun koyucu tarafından cezayı azaltıcı nitelikli hal olarak belirlenmiştir. TCK m. 103/1 ikinci cümlede cinsel istismarın basit şeklinin sarkıntılık düzeyinde kalması durumunda cezanın azaltılacağı belirtilmiştir. Ancak kanun koyucu tarafından sarkıntılık kavramının tam olarak anlamı belirtilmemiştir.

Sarkıntılık ibaresi kanun tasarısının ilk metninde "suçun (cinsel istismar suçunun basit halinin) ani hareketle işlenmesi" şeklinde düzenlenmekteydi (2). Madde gerekçesinde ise; "maddenin birinci fıkrasına hüküm eklenmekte ve ani hareketli dokunuşta suçun temel şekline daha az ceza verilmesinin sağlanmakta olduğu belirtilmekte ve bu düzenleme ile ilgili olarak TCK m. 102'de yapılması ön görülen değişiklikler için belirtilen mülahazalar dikkate alınmaktadır." açıklaması yapılmıştır (2).

Görüleceği üzere kanun maddesinde veya gerekçesinde sarkıntılık teriminin tam olarak tanımı yapılmamıştır. Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından 756 s. eski TCK döneminde sarkıntılığın tanımı yapılmıştır. CGK. 24.12.1990 T. 1990/5-343 E. ve 1990/361 K. sayılı kararında; “Sarkıntılık; belirli bir kimseye karşı işlenen, o şahsın edep ve iffetine dokunan ani ve hareketler yönünden kesiklik gösteren, şehvet kastıyla işlenen edepsizce davranışlardır.” şeklinde sarkıntılığın ne anlama geldiği açıklanmaya çalışılmıştır (27). Sarkıntılık diğer cinsel eylemler gibi bir kişinin cinsel bütünlüğünü ve vücut dokunulmazlığını ihlal etmektedir. Temasın bulunduğu ancak diğer cinsel davranışlara nazaran daha hafif olan eylemler sarkıntılık olarak nitelendirilmektedir. Bu bağlamda, kişinin vücut bütünlüğüne yönelen, cinsel doyum amacı bulunan ani ve süreksiz temas içeren hareketler sarkıntılık olarak değerlendirilmektedir (28). Hâlihazırdaki yeni TCK döneminde de Yargıtay uygulamalarına göre suçun ani ve kesintili bir şekilde işlenmesi sarkıntılık olarak değerlendirilmekte ve failin cezasında azaltıcı bir neden olarak belirtilmektedir.

Tüm verilen bilgiler ve mahkemeler nezdindeki uygulamalar ışığında sarkıntılık kavramının belirli unsurları olduğu öğretide benimsenmiştir. Genel olarak sarkıntılık suçunun unsurlarının; fiziksel temas, cinsel amaç, aniden gerçekleşme, eylemin kesintili niteliği olduğunu söylemek mümkündür (1). Tüm bu bilgiler ışığında çocuklara karşı temas içeren eylemler cinsel istismar olarak nitelendirilmekle, eylemin ani, kesik ve süreksiz olması halinde sarkıntılık durumu ortaya çıkacaktır. Sarkıntılık hali, cinsel istismarın varlığı kabul edilmekle, cezayı azaltıcı bir nitelikli hal olarak öngörülmüştür. Sarkıntılık düzeyinde kalan bir cinsel istismarın varlığı halinde failin cezasında indirim yapılmaktadır (29).

Nitelikli cinsel istismar suçunda hareket unsuru, TCK m. 103/2 uyarınca cinsel istismarın vücuda organ veya sair cisim sokulmak suretiyle gerçekleştirilmesidir. Eylemin cinsel ilişki boyutuna ulaşması halinde artık basit cinsel istismar suçu değil TCK 103/2’de belirtilen nitelikli cinsel istismar suçu oluşacak ve failin cezası artırılabilecektir. Bir örnekle açıklamak gerekirse; mağdurun cinsel organının okşanması basit cinsel istismar suçunu oluştururken, mağdurun cinsel organına parmak veya sair bir cisim sokulması nitelikli cinsel istismar suçunu oluşturacaktır. Mağdurun vücuduna anal, oral veya vajinal yoldan Suçun bu nitelikli hali için vücuda vajinal, anal veya oral yoldan organ veya sair bir cismin ithal edilmesi gerekmektedir (21).

Söz konusu nitelikli cinsel istismar suçunun işlenebilmesi için vücuda organ veya sair cisim sokulması yeterlidir. Organın veya sair cismin ne kadar sokulduğunun önemi yoktur. Ayrıca söz konusu suçun işlenebilmesi için cinsel arzuların tatminine yönelik olması da aranmamaktadır.

Mağdur konusunda yapılan yaş ayrımı nitelikli cinsel istismar açısından da önem teşkil etmektedir. Bu nitelikli halin oluşabilmesi için, 15 yaşını tamamlamış ve algılama yeteneği gelişmiş çocukların vücuduna organ veya sair bir cismin sokulması ancak rızası hilafına olmalıdır. Vücuda organ veya sair cisim sokulması eyleminin, bu yaş grubuna mensup çocuklara karşı cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilmesi durumunda belirtilen nitelikli hal uygulama alanı bulmaktadır. (30). Belirtilen vasıfta bulunan çocuklarda mağdurun rızası ile vücuda organ ya da sair cisim sokulması durumunda ise rıza olduğu için artık cinsel istismar suçu değil TCK m. 104'e göre reşit olmayanla cinsel ilişki suçu söz konusu olacaktır.

Belirtilen hususların yanında organ ya da sair cisimden anlaşılması gereken tam manasıyla açıklanmamıştır. Vücuda organ veya sair bir cisim sokulmasından kasıt öğretide ve içtihatlar ile yorumlanmaktadır. Örneğin kulağa veya buruna organ ya da sair cisim sokulması bu nitelikli hali oluşturmayacaktır. Yerleşik Yargıtay kararlarında, mağdurun ağzına parmak sokulması ve dilinin okşanması, basit cinsel istismar olarak kabul edilmiştir (21).

Son olarak; on beş yaşından küçük olan bir çocuğa veya on beş yaşını doldurmuş olmakla beraber fiilin hukuki anlam ve neticelerini algılama yeteneği gelişmemiş bir küçüğe ya da on beş yaşından büyük olup fiilin hukuki anlam ve neticelerini algılama yeteneği gelişmiş bir küçük aracılığı ile cebir, tehdit, hile yahut iradeyi etkileyen başkaca bir vasıta kullanarak, failin kendi vücuduna organ yahut sair cisim dahil ettirmesi durumunda, cinsel istismarın basit şekli söz konusu olacaktır. Zira, cinsel istismarın nitelikli şeklini oluşturan tipik bir hareketin varlığı, çocuğun vücuduna organ veya cisim sokulmasına bağlı olup belirtilen durumda failin kendi vücuduna organ veya sair bir cisim dahil ettirmesi söz konusudur (31).

2.4.5. Suçun Nitelikli Halleri

TCK m. 103/1 üçüncü cümlede basit cinsel istismarın 12 yaşından küçük mağdura yönelik işlenmesi halinde cezasının artırılacağı belirtilmiştir. Söz konusu hüküm yukarıda

da belirtildiği üzere maddenin ilk halinde mevcut olmayıp, 2016 tarihinde eklenmiş ve daha ağır cezayı gerektirecek şekilde bir düzenleme yapılmıştır. TCK m. 103/2 ikinci cümlede ise vücuda organ veya sair cisim sokulması suretiyle cinsel davranışın gerçekleştirilmesinde, bu davranışın 12 yaşından küçük çocuklara karşı gerçekleştirilmesi yine daha fazla cezayı gerektiren bir nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Söz konusu cümle belirtilen fıkraya 2016 yılında eklenmiş olup, maddenin ilk halinde bu yönde bir düzenleme yapılmamıştır. TCK m. 103/3 ve devamında ise suçun ağırlaştırıcı diğer nitelikli halleri belirtilmiştir.

İlk olarak 103/3-a'da belirtildiği ağırlaştırıcı nitelikli hal, suçun iştirak halinde işlenmesidir. Cinsel eylemin birden fazla kişi tarafından işlenmesi halinde, bu kişilerin iştirak iradesinin olması ve bu kişilerin aynı cinsel eylemin hepsini veya farklı kısımlarını yalnız ya da birlikte işlemeleri gerekli ve yeterlidir (2). Birden fazla kişiden anlaşılması gereken iki veya daha fazla kişinin suça katılmasıdır. Bu ağırlaştırıcı sebebin söz konusu olabilmesi için birden fazla kişinin birlikte hareket etmesi yeterlidir. Birden fazla kişinin bulunduğu iştirak halinde, müşterek faillik söz konusu olacaktır. Birden fazla kişinin bulunması suçun işlenişini kolaylaştıracağından ağırlaştırıcı nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Suçun işlenmesinde birden fazla kişinin bulunması, mağdurun göstereceği direncin kırılması noktasında önemli bir etkidir. Mağdur normal şartlarda tek kişiye karşı direnç gösterebilecekken, birden fazla kişinin bulunması durumunda mağdur çoğu zaman direnç gösterememekte ve böylelikle de suçun işlenmesi kolaylaşmaktadır. Faillerin tümünün cezai ehliyetinin tam olması şart değildir. Faillerden bir veya birkaçının akıl hastalığı olabileceği gibi bir veya birkaçının yaş küçüklüğü nedeniyle cezai sorumluluğu tam olmayabilir. Bunun yanında müşterek faillerin cinsiyetinin de aynı olması şart değildir. Müşterek failler aynı cinsiyette olabileceği gibi farklı cinsiyetlerde de olabilmektedir. Müşterek faillerden birinin mağduru etkisiz hale getirmesi, mağdur kaçmasını engellemesi, faillerin her ikisinin de aynı anda mağdura saldırması gibi durumlarda birlikte suç işleme vardır (21). Yani suçun aynı yerde, aynı zamanda ve birlikte işlenmiş olması gerekmektedir. Bunun yanında suçun aynı mağdura yönelik olması gerekmektedir. Belirtilen fıkra hükmünde birden fazla kişinin birlikte hareket etmesi bulunmakla azmettiren veya yardım eden sıfatına haiz kişilerin cezasında bu bent hükmü uyarınca ağırlaştırma yapılamamaktadır.

TCK m. 103/3-b bendinde bulunan ağırlaştırıcı nitelikli hal, kanun metnine 6545 sayılı kanun değişikliği ile eklenmiştir. Belirtilen hükme göre suçun insanların toplu

olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle işlenmesi ağırlaştırıcı nitelikli hal olarak belirlenmiştir. Kanun koyucu “toplu olarak yaşama zorunluluğu” demek suretiyle bu birlikteliğin sürekli ve fiili bir arada yaşama şeklinde ortaya çıkmasını amaçlamıştır (2). Söz konusu bent hükmünde yer alan yerler tam anlamıyla açıklanmamış ve öğretide bazı yorumlar yapılmıştır. Öğrenci yurtları, pansiyon, cezaevleri, hastane gibi yerler söz konusu bent hükmüne göre insanların toplu olarak yaşama zorunluluğu olabilecek yerlere örnek olarak gösterilebilmektedir.

TCK m. 103/3-c bendinde bulunan ağırlaştırıcı nitelikli hal, suçun üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından işlenmesi halidir. Belirtilen nitelikli halin oluşabilmesi için fail ile mağdur arasında hükme göre kan ve kayın hısımları söz konusu olduğundan kan bağının olması şart olmayıp, bir akrabalık bağının bulunması yeterlidir. Kayın hısımlığı evlenme ile oluşan hısımlıktır. TMK m. 18/2’ye göre kayın hısımlığının evliliğin sona ermesi ile ortadan kalkmayacağı hükme bağlanmıştır. Bu nitelikli halin kayın hısımlığı bakımından oluşabilmesi için de evlilik birliğinin devamı şartı aranmamaktadır.

TCK m. 103/3-d bendinde bulunan ağırlaştırıcı nitelikli hal, suçun vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından işlenmesi halidir. Suçun yukarıda belirtilen kişiler tarafından işlenmesinin ağırlaştırıcı nitelikli hal olarak ele alınmasının nedeni, çocuğun belirtilen şahıslara duyduğu güven ve belirtilen şahısların konumlarından faydalanarak çocuğa ulaşmalarının, hâkimiyet kurmalarının kolay olmasıdır.

TCK m. 103/3-e bendinde bulunan ağırlaştırıcı nitelikli hal, suçun kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak sureti ile işlenmesi halidir. Suçun mağduru ile faili arasında bir hizmet ilişkisi bulunmakta ise bu durumda bu ağırlatıcı nedenin uygulanması için söz konusu hizmet ilişkisinden kaynaklanan nüfuzun kötüye kullanılması gereklidir (2). Nüfuzun varlığına rağmen kötüye kullanılmadan suç işlenmişse belirtilen nitelikli hal uygulanmayacaktır. Hizmet ilişkisi bir müddet devam ettikten sonra mağdur failin iş yerinden ayrılmış ve aradan belirli bir zaman geçmişse hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuzun kötüye kullanılması sureti ile eylemin

gerçekleştirildiğinin kabulü mümkün değildir (21). Her ne kadar Yargıtay tarafından bu nitelikli halin uygulanabilmesi hizmet ilişkisinin devamı kıstasına dayandırılmakta ise de hizmet ilişkisi sona erdikten sonra bu nitelikli halin uygulanması somut olaya göre değerlendirilmelidir. Bazı durumlarda, işçi veya memur, görevi sona erdikten sonra dahi amirlerine karşı saygılı, pasif ve çekingen bir tutum sergileyebilmektedir. İş akdi veya ast-üst ilişkisi sona ermekle, bu ilişkiden doğan otorite devam ediyor ise bu nitelikli hal uygulama alanı bulabilecektir (32). Bir patronun, kendi iş yerinde ve alt kademesinde çalışan bir işçisine, konumunun vermiş olduğu nüfuzu kötüye kullanmak sureti ile cinsel istismarda bulunması belirtilen nitelikli hal kapsamındadır. Eğer fail ile mağdur arasında bir ast-üst ilişkisi veya bir otorite bulunmuyor ise söz konusu nitelikli hal uygulanamayacaktır.

TCK m. 103/4'te ise yine yaş anlamında ikili bir ayrıma gidilmiştir. Söz konusu hükme göre suçun birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak sureti ile işlenmesi hali de ağırlaştırıcı nitelikli hal olarak belirtilmiştir. Belirtilen hüküm uyarınca (a) bendindeki çocuklardan kasıt, 15 yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklardır. Bu kapsamda yer alan çocuklara karşı cinsel istismar fiillerinin gerçekleştirilmesi için cebir veya tehdit kullanılmasına gerek yoktur (2). Söz konusu fiillerin araç olarak kullanılması halinde ağırlaştırıcı nitelikli hal söz konusu olacaktır. Suçun, (b) bendindeki çocuklara yönelik silahla işlenmesi de yine ağırlaştırıcı nitelikli haldir. (b) bendindeki çocuklar, 15 yaşını tamamlamış ve fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği de gelişmiş çocuklardır. Bu çocuklara karşı ancak silahla işlenmiş olan cinsel istismar fiilleri ağırlaştırıcı nitelikli hal olarak öngörülmüştür. Bu kapsamdaki çocuklara karşı cinsel istismar suçunun oluşabilmesi için cebir, tehdit veya iradeyi sakatlayıcı bir nedenin bulunması şart olduğundan, söz konusu aracı eylemlerin bu yaş grubundaki çocuklara yönelik uygulanması nitelikli hal olarak düzenlenmemiştir.

Suçla ilişkin detaylı açıklamalar yukarıda izah edilmekle, son olarak suça ilişkin bir takım bilgiler vermekte fayda bulunmaktadır. Cinsel istismar suçu kasten işlenebilen bir suç olmakla taksir mümkün değildir. Yine bu suça iştirak mümkün olup, failin kendisi dışında suçu işlemesinin engellenmesi yani teşebbüs de mümkündür. Bunun yanında failin bu suçu işlemekten gönüllü olarak vazgeçmesi halinde fail, o zamana kadar tamamlanan fiiller yönünden cezalandırılmaktadır. Cinsel suçların tümünde olduğu gibi

çocukların cinsel istismarı suçunda da uzlaştırma hükümleri uygulanmamaktadır. Son olarak ne şartta olursa olsun cinsel istismar suçu ile haksız tahrik hükümleri birbiriyle bağdaşmamakta, çocukların cinsel istismarı suçunda haksız tahrik hükümlerinin uygulanmaması gerekmektedir.

2.5. Cinsel İstismar Benzeri Kavramlar

Günümüzde çocuğa yönelik cinsel hareketlerin farklı türleri mevcuttur. Çocuklar kolay kandırılabilmesi ve kolay istismar edilmeleri nedeni ile birçok suçun mağduru olabilmektedirler. Cinsel istismar yukarıda değindiğimiz üzere çocuklara yönelik belli şartları olan cinsel davranışlardır. Cinsel istismar ile benzer bir diğer kavram ise cinsel sömürüdür. Cinsel sömürü ve cinsel istismar kavramları arasında benzerlik olduğu kadar farklılıklar da bulunmaktadır. Cinsel istismar, çocuğa yönelik cinsel tatmin amaçlı cinsel eylemler olup, cinsel sömürü ile bu noktada ayrılmaktadır. Cinsel istismarda bir eylemin varlığı söz konusu iken, cinsel sömürde çocuk cinsel bir nesne, cinsel açıdan ticari bir malzeme olarak görülmektedir. Cinsel sömürü, cinsel istismarı kapsayan davranışlardır. Bu bağlamda çocukların cinselliği ticari bir kazanç olarak görülerek, çocukların satılması, cinsel amaçlar için kullanılıp bu durumdan rant sağlanması gibi durumlar söz konusudur (10).

Belirtildiği üzere cinsel sömürde çocuğun bedeni ve cinselliği üzerinden gelir elde edilmesi söz konusu olup ticari bir boyutu bulunmaktadır. Cinsel sömürü içeren davranışlar çoğunlukla sürekli olup, özellikle çocuk ticareti, çocuk fuhuşu, çocuk pornografisi, çocuk seks turizmi gibi çeşitli yollar ile maddi bir kazanç elde etmek amaçlanmaktadır. Cinsel sömürde genellikle sömüren kişi ile çocuğun direkt olarak bir cinsel bağlantısı bulunmayıp, sömürücü maddi kazanç sağlamak istemektedir.

2.5.1. Çocuk Fuhuşu

Cinsel sömürü türlerinden olan fuhuş, 5237 s. TCK'nın "Genel Ahlaka Karşı Suçlar" başlığı altında m. 227'de düzenlenmiştir. Belirtilen yasa hükmünde fuhuşun tam bir tanımı yapılmamakla öğretide farklı tanımlamalar yapılmıştır. Yargıtay ise bir kararında fuhuşun tanımını yapmıştır. Bu tanıma göre fuhuş; "*Bir kadının çıkar karşılığı veya bir alışkanlık halinde vücudunu başkalarının cinsel zevkine teslim etmesi ve bu surette cinsel ilişkide bulunma sanatıdır.*" (2). Bir kısım yazarlara göre fuhuş bir geçim kaynağı bir sanat iken bir kısım yazarlara göre fuhuş, bir fayda elde etmek sureti ile bir kimsenin cinsel yönden tatmini amacı ile vücudunun kullanımına izin verilmesidir.

TCK m. 227/1'de; “Çocuğu fuhuşa teşvik eden, bunun yolunu kolaylaştıran, bu maksatla tedarik eden veya barındıran ya da çocuğun fuhuşuna aracılık eden kişi, dört yıldan on yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu suçun işlenişine yönelik hazırlık hareketleri de tamamlanmış suç gibi cezalandırılır.” hükmü mevcuttur. Maddenin devam fıkralarında çocuklar dışındakiler fuhuşa teşvik ile suçun nitelikli halleri yer almaktadır.

Çocuğun fuhuşa teşvik edilmesi kavramından, çocukta fuhuşa yönelik bir düşünce oluşturmaya çalışılması, çocuğun bu yönde ikna edilmesi, çocuğun kandırılması veya fuhuşun normalleştirilerek karşı koymasını engellemesi gibi anlamlar çıkarılabilmektedir. Çocuk fuhuşu cinsel sömürü türlerinden biri olup çocuğun maddi bir menfaat elde etmek amacı ile kişilerin cinsel arzularını tatmin aracı olarak kullanılmasıdır. Bir başka deyişle çocuk fuhuşu, çocuğun cinsel aktivitelerde kullanılması amacıyla yetişkinlere satılmasıdır. Çocuk fuhuşunda çocuğun cinsiyetinin herhangi bir önemi bulunmamakla, fuhuşa itilen çocukların çoğu evden kaçmış veya gidecek bir evi yahut yeri bulunmayan çocuklardır.

Çocuk fuhuşunda her ne kadar rızanın varlığı gibi bir durumun söz konusu olduğu düşünülse de çocuğun, birilerine maddi menfaat sağlamak amacı ile kendi bedeni üzerinde cinsel bir tasarrufa rızasının olması mümkün değildir. Çocuk fuhuşu dünya genelinde oldukça büyük bir sorun haline gelmiş ve tam anlamıyla önlenmesi mümkün olmamıştır. Hemen hemen her ülkede görülen ve büyük bir hızla artış gösteren bir problemdir. Yapılan araştırmalara göre, dünya çapında yüz binlerce çocuğun fahişelik yaptığı tespit edilmiştir (33).

2.5.2. Çocuk Ticareti

Pozitif hukukumuzda göre çocuk ticaretinin bir tanımı yapılmamakla, devletimizin de taraf olduğu “Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokolün” 3. Maddesinde insan ticaretinin tanımı yapılmıştır. Belirtilen maddeye göre insan ticareti; “Kuvvet kullanarak ya da kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkaları üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar

sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması” anlamına gelmektedir (34).

Çocuk ticareti de insan ticareti kavramının içerisinde yer almaktadır. Çocuk ticaretinin; seks turizmi, organ ve doku nakli, kölelik, seks işçiliği gibi birçok yönü bulunmaktadır. Söz konusu çocuk ticareti türlerinde çoğunlukla, çocuklar bir işçi yahut cinsel obje olarak görülerek, çocukların bedensel gücü, emekleri veya cinsel dokunulmazlıkları sömürülmektedir. Çocuk ticaretinin en önemli yönü ise çocuk fuhuşunda olduğu gibi maddi bir menfaat elde etme amacı taşımasıdır.

2.5.3. Çocuk Pornografisi

Cinsel sömürünün bir diğer görünüş şekli çocuk pornografisidir. Özellikle teknolojinin gelişmesi ile birlikte hem dünya genelinde hem de ülkemizde karşılaşılan bir sorun olmakla bu yönde farklı şekillerde mücadele yöntemleri aranmaktadır. Çocuk pornografisini engellemek ve çocukları korumak amacı ile yapılan düzenlemelerden en önemlileri, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve ek protokol ile Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesidir.

Özellikle teknolojinin gelişmesi ile birlikte, internet ortamında çocukların ve yetişkinlerin cinsel içerikli ağlara ulaşması kolaylaşmıştır. Özellikle çocuk ve ergenlerin sanal yoldan görsel veya işitsel olarak cinsel amaçlar ile sömürülmesi durumu son dönemlerde artış göstermiştir. Çocuk pornografisinde de diğer cinsel sömürü türleri gibi çocuğun cinsel amaçlı kullanılması durumu bulunmaktadır. Görsel veya işitsel bir takım araçlar kullanılarak, çocuğun özel bölgelerinin teşhir edilmesi, çocuğun cinsel içerikli bir alanda gösterilmesi durumlarında çocuk pornografisi kavramı ortaya çıkmaktadır (35). Çocuk pornografisinin herhangi bir şekilde ayırt edici bir alanı olmamakla birlikte, fotoğraf, video, görüntü, ses kaydı, kitaplar vs. aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. Bunun yanında teknoloji çağında bulunduğu göz önüne alındığında, pornografik görüntülere ulaşmanın internet yolu ile daha kolay ve daha hızlı olduğu düşünüldüğünde, çocuk pornografisinin de daha çok internet aracılığı ile gerçekleştiği söylenebilecektir.

Çocukların sömürüldüğü başka bir tür olan çocuk pornografisi iç hukukumuzda yapılan düzenlemelerde ayrı bir suç olarak düzenlenmemiştir. TCK m. 226’da müstehcenlik suçu bulunmakla, öğretide söz konusu maddenin çocuk pornografisini de kapsadığı belirtilmektedir. Hatta bazı yazarlara göre, müstehcenlikten anlaşılması

gerekenin pornografi olduğu ve TCK m. 226 ile cezalandırılması istenenin de pornografi olması gerektiği ileri sürölmektedir.

TCK m. 226 çocuk pornografisinin daha anlaşılabilir olması açısından alt başlıklar halinde incelenmektedir. Bunlar;

Müstehcen ürünlerin yayılmasına ilişkin suçlar (TCK m. 226/1)

Çocuk pornografisine ilişkin suçlar (TCK m. 226/3)

Şiddet içeren (sado-mazoşist), hayvanlarla yapılan, ölmüş insan bedeni üzerinde veya doğal olmayan yoldan cinsel davranışlara ilişkin pornografik ürünlere ilişkin suçlar (TCK m. 226/4)

Çocuk pornografisi, şiddet içeren pornografik ürünlere (sado-mazoşist pornografi) ve hayvan pornografisine çocukların erişmesini sağlamak suçu (TCK m. 226/5)

Müstehcen ya da pornografik ürünlerin basın-yayın yoluyla yayılması (TCK m. 226/2 ve 226/5) (2).

Görüleceği üzere çocuk pornografisi TCK m. 226 müstehcenlik suçu içerisinde yer almaktadır. Yine TCK'nın yanında çocukların korunması ve internet yolu ile suç işlemenin engellenmesi amacı ile çıkarılan, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun ile de çocuk pornografisi vasfı bulunan yayınlara erişim engeli uygulanmaktadır. Adı geçen kanunun 8. Maddesinde bulunan suçlardan herhangi birinin işlendiğine dair yeterli şüphenin oluştuğuna kanaat getirilmesi durumunda erişim engeli kararı verilebilmektedir. Bu suçlar; intihara yönlendirme, çocukların cinsel istismarı, uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, sağlık için tehlikeli madde temini, müstehcenlik, fuhuş, kumar oynanması için yer ve imkan sağlama ve Atatürk aleyhine işlenen suçlardır (36).

2.5.4. Çocuk Evliliği

Bireylerin hayatında evlilik oldukça önemli bir yere sahiptir. Belirli bir yaş olgunluğuna erişmiş, sorumluluk sahibi bireylerin evlenmesi ne kadar olağan bir durum ise çocuk yaştaki kişilerin evlenmesi veya evlendirilmesi de bir o kadar olağan dışı bir durumdur. Yukarıda da açıklandığı üzere 18 yaşın altındaki herkes çocuk kabul edilmektedir. Bu bağlamda 18 yaş altındaki kişiler yetişkin sayılmadığından, belirli bir

olgunluğa da erişemedikleri kabul edilmektedir. 18 yaşın altındaki çocukların sorumluluk bilinci bulunmadığından bu yaş grubundaki bireylerin evlenmesi veya evlendirilmesi durumunda çocuk evlilikleri ortaya çıkacaktır (37). Çocuklar fiziksel ve ruhsal özellikleri gereği, evlilik gibi sorumluluk gerektiren bir kurumun ağırlığını taşıyamamaktadır. Çocuğun erken yaşta evlendirilmesi durumunda, kendisi henüz çocuk olmasına rağmen, çocuk sahibi olma tehlikesi ile karşı karşıya kalınmaktadır.

Genellikle kız çocukları bir takım menfaatler amacı ile feda edilerek çocuk yaşta evlendirilmekte ve yapılan araştırmalara göre daha çok kız çocukları çocuk evliliklerinden olumsuz etkilenmektedir. Çocuk evliliklerinin olduğu toplumların gelişmişliği herhangi bir şekilde kriter olmamakta, çocuk evlilikleri gelişmiş veya gelişmemiş birçok toplumda görülmektedir. Yapılan araştırmalara göre, dünya çapında kız çocuklarının 700 milyondan fazla bir oranın çocuk evliliği yaptığı ve 15 yaşını tamamlamayan çocukların oranının üçte birden fazla olduğu tespit edilmiştir (38).

Ülkemizdeki durum ise dünyadaki duruma paralel bir şekilde devam etmektedir. Doğu illerinde çoğunlukla berdel, kan parası, başlık parası vs. gibi maddi menfaat elde etmek amacı ile küçük yaşta kız çocukları evlendirilmektedir. Çocukların farklı amaçla evlendirilmeleri, farklı travmalara maruz bırakılmaları, çocuğun her anlamda sömürülmesi, çocuk evlilikleri ile özellikle erken yaşta gebeliğe ortam sağlanması çocuğun psikolojisi üzerinde derin izler bırakarak hasarlar meydana getirebilmektedir. Ülkemizde de çocuk evliliklerinin bir nebze olsun engellenebilmesi adına birçok kez kampanya yapılmış hali hazırda yapılmaya devam edilmektedir. Ancak buna rağmen çocuk evlilikleri, çocuğun her yönden sömürüsü her geçen gün artış göstermektedir.

2.6. Pedofili Kavramı

Fransızca “pedophile”, İngilizce “paedophile” sözcüğünden dilimize geçmiştir ve “çocuklara ilgi duyan kimse, sübyancı” anlamlarına gelmektedir (39). Tanı ölçütlerine göre pedofili en az 6 aylık bir süre boyunca, kişide ergenlik dönemine girmemiş bir çocukla ya da çocuklarla cinsel etkinlikte bulunma ile ilgili yoğun, cinsel yönden uyarıcı fantezilerinin, cinsel dürtülerinin ya da davranışlarının yineleyici bir biçimde ortaya çıkması olarak tanımlanmıştır (40).

Pedofili bir bozukluk olarak nitelendirilmekle yapılan araştırmalara göre pedofilik bozukluğu olan kişinin en az 16 yaşında olması ve cinsel etkinlikte bulunduğu çocuktan

en azından beş yaş büyük olması gerektiği belirlenmiştir. Pedofiller, genellikle psikolojik anlamda oldukça kötü bir ruh haline sahiptirler. Yine yapılan araştırmalara göre pedofillerin öz saygıları gelişmemiş ve ciddi aile travmaları mevcuttur. Aile ilişkileri pedofilinin ortaya çıkmasında büyük bir etkidir. Pedofilinin çoğunlukla ergenlik yıllarında ortaya çıktığı belirlenmiştir.

Pedofili haricindeki cinsel istismar türlerinde, cinsel eylemi gerçekleştiren kişi, bu eylemin yanlış olduğunu ve suç teşkil ettiğini bilmekte ve bilmesine rağmen cinsel eylemi gerçekleştirmektedir. Pedofilik bozukluğa sahip şahıslar, diğer istismar faillerinden farklı olarak, çocuklara yönelik cinsel hislerinin doğru olduğunu düşünerek çocuklara yönelik besledikleri cinsel isteklerden haz almaktadırlar. (39). Bu bağlamda psikolojik ve kişilik problemleri bulunan pedofillerin, cinsel istismar suçunu reddetmeleri ve gerçekleştirdikleri cinsel eylemin suç olduğunu kabul etmemeleri söz konusu olmaktadır. Çocuk, pedofiller tarafından sadece cinsel bir varlık olarak kabul edilerek, cinsel davranışlardan zevk duyulmaktadır. Belirtildiği gibi ruhsal açıdan sağlıklı olan diğer bireylerin aksine, pedofiller çocuğa cinsel eylemlerde bulunmaktan mutluluk duyarak, cinsel amaçlar için özellikle çocukları seçmektedirler. Oldukça sapkın ve kötü ruh haline sahip pedofillerin büyük bir kısmı erkek olup, cinsel anlamda başarısızlığa sahip, istenmeyen, baskıya maruz kalmış, aile ve sosyal çevresinde travmalar yaşamış, cinsel sorunları bulunan şahıslardır (41).

Pedofiller genelde, yaptıklarından suçluluk duymayıp, bu cinsel arzularının refleks gibi istem dışı hareketler olduğunu düşünmektedirler. Pedofillerin tespiti ve tedavisi ise oldukça zordur. Pedofillerin eylemleri genellikle gizli kaldığından tespiti pek mümkün olmamakla, bu nedenle de tedavi edilmesi de pek mümkün olmamaktadır. Pedofillerin eylemlerinin tespiti somut olaya göre yargılama ile mümkün olmakla yine mahkeme kararı ile tedavisi de mümkün olabilecektir.

2.7. Encest Kavramı

Fransızca “inceste” gayrimeşru cinsel ilişki, Latince “castus” dini kurallara uygun, temiz, bakir, “incestus” ise yasak, haram, sınırı aşan anlamına gelmektedir (39). Encest kavramı en geniş tabirle, yasak sevi, yasak aşk, akraba aşkı olarak nitelendirilebilmektedir. Toplumumuzda encest kavramı genel olarak; evlenmeleri ahlakça, hukukça, dince yasaklanmış, nikah düşmeyen, yakın akraba olan kadın ve erkeğin cinsel ilişkide bulunmaları anlamına gelmektedir (42).

Ensest çocuğun cinsel istismar çeşitlerinden birisi olup belki de en tehlikeli olanıdır. Ensest hemen hemen tüm toplumlarda görülebilen, yasaklanan, kınanan ve bu eylemde bulunanların aşağılandığı bir cinsel istismar türüdür.

Ensest, insanlık tarihinin ilk zamanlarından beri var olan ve yasaktan çok tabu haline getirilmiş bir sapkınlıktır. Esasen kan bağı ilişkisi mevcut olmakla günümüzde, boşanmış ailelerde, üvey anne, üvey baba veya üvey kardeşler arasında da sıklıkla görülmektedir. Enseste çocuğun en temel güven duygusu adeta yıkılmaktadır. Çocuğun en zayıf olduğu, kendisini en çok güvende hissettiği ortamda, kendisini koruyacağını düşündüğü kişiler tarafından maruz kaldığı ensest eylemi çocuğun ruhunda onarımı mümkün olmayan yaralar açmaktadır. Ensest eylemine maruz kalan çocuk, psikolojik anlamda büyük bir travma yaşamakta ve bu travma sonucunda kötü alışkanlık edinme ve suç işleme eğilimleri meydana gelmektedir.

Ensest olgusu aile içinde gerçekleşmekle, özellikle farklı cinsiyetlerden bireylerin bulunduğu ailelerde görülebilmektedir. Genellikle kız çocuklarının babalarına, erkek çocuklarının ise annelerine daha yakın olduğu bilinmektedir. Küçük yaşlardan itibaren babalarını annelerinden kıskanan kız çocukları ve annelerini babalarından kıskanan erkek çocukları bulunmaktadır. Aile içerisinde ebeveynleri ile ikili ilişkilerin bir sınırının olması ve bu sınırın aşılmaması gerekmektedir. Özellikle birlikte yaşanan konut içerisinde ebeveynlerin ve çocukların mahremiyetine saygı duyularak, ev içerisindeki giyim tarzından, konuşulanlara kadar her şeye dikkat edilmesi gerekmektedir. Aile içerisinde özellikle yaşı küçük kız ve erkek çocukları ensest mağduru olabilmektedir. Kız çocukları babalarına oldukça düşkün olup, hayatlarının bir döneminde babalarına aşık olduklarını hissedebilmektedirler. Kız çocuklarının beden ve ruhen erkeklere kıyasla daha narin olmaları ve istismara maruz kalma oranının daha yüksek oluşunun da etkisi ile araştırmalarda en sık karşılaşılan ensest türünün, baba-kız olduğu tespit edilmiştir. Ebeveynleri ayrı yaşayan ve üvey anne-üvey babanın bulunduğu durumlarda, bu şahıslar tarafından gerçekleştirilen ensest de sık karşılaşılan türlerdendir. Özellikle bir arada yaşayan geniş ailelerde yakın akrabalar tarafından enseste maruz kalınırken, çekirdek ailelerde, baba ve annenin yanı sıra, aynı evde yaşayan farklı cinsiyetten kardeşler arasında ensest ilişki görülmektedir. (43).

Ensest cinsel istismar türleri arasında tespiti en zor olanlardan biridir. Enseste çocuğun yaşının veya cinsiyetinin bir önemi olmamakla her yaşta çocuklar enseste

maruz kalabilmektedir. Ancak ensest olayları genellikle küçük yaşlardan başlayıp ilerleyen yaşlara kadar devam etmektedir.

TCK'da ensest ayrı bir suç olarak düzenlenmemiş, cinsel istismar olgularında failin mağdurla olan akrabalık bağı cezayı artırıcı nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Bunun dışında Ceza Kanunumuzda ensestin tanımı da yapılmamış, hatta yargı kararlarında ensest olguları ensest olarak da nitelendirilmemiştir.

Ailelerin kalabalık oluşu, özellikle az odalı evlerde çocuğun akrabaları ile aynı odada yatması enseste zemin hazırlayan faktörlerdendir. Yapılan araştırmalara göre ailenin sosyal ve ekonomik durumunun veya gelişmişlik düzeyinin bir önemi olmayıp, ensest olgularının tüm ailelerde karşılaşılabileceği belirlenmiştir.

Enseste maruz kalan çocukta; ruhsal ve cinsel problemler, intihara yönelim, sosyal ve kültürel davranış sorunları, eğitimde aksama, ağır depresif davranışlar gibi birçok sorun ortaya çıkmaktadır. Ensesti uygulayan şahsın mağdura olan yakınlığı, mağdurun ruhsal tedavisinin oldukça zorlaşmasına neden olmaktadır.

Ensest tespiti en zor olan istismar türlerinden olup tespitini zorlaştıran bazı etmenler bulunmaktadır. Ensestin gizli kalmasının nedenleri çoğunlukla, olayın normalleştirilmesi, çocuğun suçluluk hissi, failin baskı ve tehdidi, ailenin olayı ört bas etmesi gibi durumlardır. Bu konuda yapılacak en önemli uygulama ise ensesti ve cinsel istismarı önlemek amacı ile öncelikle ailenin sonrasında ise çocuğun bilinçlendirilmesi gerekmekte, bunun yanında ensest ve pedofili hakkında yasal düzenlemeler yapılarak caydırıcılığı yüksek olan cezalar belirlenmelidir.

2.8. Cinsel İstismarın Çocuk Üzerindeki Etki ve Belirtileri

Cinsel istismar olguları mağdur çocuklar üzerinde tedavisi güç hasarlara yol açmaktadır. Çocuğun güven duygusu zedelenmekte ve hayatının her alanını etkilemektedir. Cinsel istismarın çocuk üzerinde yaratmış olduğu etki ve travma nedeniyle çocuğun ruhunda ve bedeninde birçok hasar ve travma meydana gelmektedir.

Finkelhorn ve Brown 1985'te yayınladıkları makalelerinde; çocuğa yönelik cinsel sataşma ve saldırıların çocukta meydana getirdiği zedelenmeleri, "traumagenic dynamics" "zedelenmenin dinamikleri" kavramı altında açıklamışlardır (44).

Yapılan araştırmalara göre cinsel istismarın ocuk üzerinde bıraktığı etkiler farklı farklı olup başlıklar halinde incelenmiştir. Cinsel istismarın en yaygın belirtileri ise aşağıdaki şekilde sınıflandırılabilir.

- Travma
- Travma Sonrası Stres Sendromu
- Damgalama, Ayıplama, Utanma
- Suçluluk Hissi
- Düşük Benlik Algısı
- Öfke Duyma
- Histeri
- Cinsel Davranış Bozukluğu
- Cinsel Saldırıcılık
- Bilişsel arpıtma (“Dünya kötü bir yer” vb. düşünceler)
- İntihar Düşüncesi
- Kaygı-korku Bozukluğu
- Değersizlik Hissi
- Yeme Bozuklukları
- Eşcinsellik
- Alkol ve Uyuşturucu Madde Bağımlılığı
- Fuhuşa Yönelme
- Depresyon (41).

Çocuktaki bazı hareket ve davranışlardan olan; çocuğun yaşının gerektirdiğinin dışında cinsel içerikli konulara merak duyması, farklı cinsel davranışlar sergilemesi, cinsel organlardan nefret etmesi, cinsel içerikli konuların konuşulmasından veya dillendirilmesinden rahatsız olması, arkadaş veya akrabalarına cinsel davranışlarda bulunması, oyunlarda veya resimlerde cinsel içerikli figürlere yer vermesi gibi hareketler cinsel istismarın varlığına karine teşkil edebilmektedir. Bunların yanında kabus görme, alt ıslatma, içe kapanma, mutsuzluk ve insanlara güvensizlik, korku ve ağlamalar, okul başarisının düşmesi, evden ve okuldan kaçma, sigara, kötü alışkanlık şeklindeki belirtiler de yine tek başlarına cinsel istismar olgusunu ispatlamasa da cinsel istismar şüphesini oluşturabilecek belirtilerdir.

Yapılan araştırmalara göre, çocuğun cinsel istismarının etkileri dört başlık altında toplanmıştır. Bunlar; zedelenmiş cinsellik, güven duygusunun zedelenmesi, çaresizlik ve damgalanma hissidir.

Zedelenmiş cinsellikte; yaşanılan istismar, çocukların cinsel bilgilerinde eksiklik ve yanlışlıklar meydana gelmekte ve cinsel yönelimlerinin farklılaşması durumu ortaya çıkabilmektedir (45) ocukların cinsel istismara maruz kalmasının sıklığına bağlı olarak çocukta kirlenmişlik hissi ve öz benlik saygısının düşüklüğü oluşmakta ve böylelikle de cinsel yaşamlarını sağlıklı ve gerektiği gibi srdrememektedirler. Bunun yanında cinsel istismar uygulayan kişinin, istismar karşılığında çocuğa armağanlar vermesi ya da çocuğun kendisine olan sevgi ve yakınlığından yararlanması durumlarında ise ocuk cinselliği farklı Şekilde değerlendirerek, insanlara karşı yaklaşımında, düşüncelerinde ve kendi kişiliğini oluşurmada karmaşalar yaşamaktadır. Yine ocuk, cinsel istismara bir fiziksel Şiddet veya zorlama yolu ile maruz kalmış ise ilerleyen hayatında cinsellikten korkma durumu meydana gelecektir.

Zedelenmiş cinselliğin çocuktaki belirtileri konusunda yapılan araştırmalara göre; çocuğun cinsel gelişiminin oldukça zarar gördüğü tespit edilmiştir. Çocuğun yaşına uygun olmayacak Şekilde çevresine karşı cinsel davranışlarda bulunması, cinsel istismar mağduru iken ilerleyen hayatında bu suçun faili olabilmesi, fuhuşa yönelmesi, kendi bedeni üzerinde cinsel eylemlerde bulunması gibi durumlar görülebilmektedir (44). Yine bazı araştırmalara göre cinsel istismara maruz kalan çocukların, ileriki hayatlarında kendi çocuklarını bu tarzda cinsel davranışlardan yeterince koruyamadığı da tespit edilmiştir.

Güven duygusunun zedelenmesi veya ihanet duygusu, cinsel davranışın, çocuğun özellikle tanıdığı ve sevdiği kişiler tarafından gerçekleştirilmesi halinde ortaya çıkabilmektedir. Çocuğun yakınlarından, sevdiklerinden veya tanıdıklarından birinin cinsel istismarı gerçekleştirmesi durumunda ocuk ihanete uğradığını hissetmektedir. Yapılan araştırmalara göre istismar mağdurlarının çoğunun tanıdıkları biri tarafından istismara maruz kaldıkları tespit edilmiş ve büyük oranda istismarcının olay öncesinde mağdur tarafından tanındıkları belirlenmiştir (45). Cinsel istismar failinin çocuğun tanımadığı biri olması halinde ihanet duygusu, tanıdığı birine kıyasla daha az ve hafif olabilmekle bu kez de çocuğun ailesine karşı güven duygusunda zedelenme meydana gelecektir. ocuk ailesinin kendisini koruyamadığı düşüncesi ile öfkelenerek kendisini ailesi tarafından ihanete uğramış gibi hissedebilmektedir. Söz konusu öfkenin dışa

vurumu olarak suça yönelme durumları da ortaya çıkmaktadır. Güven duygusu zedelenen çocuğun ileriki yaşlarında insanlara karşı güvensiz olması ise kaçınılmaz bir durumdur.

Cinsel istismarın çocuk üzerinde bıraktığı bir diğer etki acizlik, çaresizlik hissidir. Çocuk kendisine yönelen cinsel davranışa karşı koyamadığı ve bunun engelleyemediği için kendisini aciz ve çaresiz hissedebilmektedir. İstismarın sürekli olduğu durumlarda çocuğun çaresizlik hissi, devam eden istismarı engelleyene kadar artarak sürmektedir. Çaresizlik hissine kapılan çocuklarda yine ihanet duygusunda olduğu gibi öfke şeklinde bir dışa vurumla karşı karşıya kalılabilmektedir. Çaresizlik duygusu, çocuğun çabalamaktan vazgeçmesine, hayat karşısında kendisini zayıf ve güçsüz olarak görmesine, herkese ve her şeye karşı teslim olmasına, kendisini silik, vasıfsız, aciz biri olarak hissetmesine neden olmaktadır (45). Çaresizlik hissi, çocukta sürekli kâbus görme, öfke nöbetleri, suça yönelim, saldırganlık, intihara yönelim gibi sonuçlar doğurabilmektedir. Çaresizlik hissine kapılan çocuklar, mücadele etme isteği ve birey olmanın getirdiği sorumlulukları yüklenilme özverisini kaybedebilmektedirler.

Cinsel istismarın etkilerinden olan damgalanma veya etiketlenme hissi, cinsel istismara uğrayan çocukların toplum içerisinde utanç kirli ve utanç duymalarına neden olmaktadır. Özellikle çocuğun istismarcı tarafından ayıplanıp aşağılanması, yine ailesi ve toplum tarafından ayıplanarak kabul görmemesi damgalanma hissini artmasına neden olmaktadır. Toplumun ve ailenin baskısı ile etiketlenmenin bulunması nedeniyle çocuk kendisini diğer insanlardan farklı görerek anlaşılmadığını hissetmektedir. Kendisini damgalanmış hisseden çocuk, aile ve sosyal çevresinden uzaklaşarak, kötü alışkanlıklar edinebilmekte, fuhuşa veya intihara yönelebilmektedir (44). Belirtilen durumların yanında çocuğun, utanç damgalanmış ve etiketlenmiş olmasının verdiği utanç duygusu ile intihar yönelimi de ortaya çıkacaktır.

Cinsel istismar, çocuğun ruhunda onarımı mümkün olamayacak hasarlar meydana getirmektedir. Cinsel istismar mağduru olan çocuğun kendisi ile barışması ve ileriki hayatına sağlıklı bir birey olarak devam edebilmesi oldukça güç bir durumdur. Cinsel istismarın niteliğine göre çocukta gelişen ruhsal travmalar da değişiklik gösterebilmektedir. İncelemeler neticesinde, cinsel istismar mağdurlarında, intihara yönelim, kötü alışkanlık edinme, kişilik sorunları, uyku ve yeme sorunları, ağır depresif davranışlar, cinsel problemler, fuhuşa yönelme, şiddet, cinsel hastalık kapma, ilerleyen dönemlerde cinsel suç mağduru olma, ilerleyen hayatında cinsel haz eksikliği gibi

durumlar meydana gelmektedir (46). Tüm bu durumlar birlikte değerlendirildiğinde cinsel istismarın çocuk üzerindeki etkileri ve bu etkilerin dışı vurumu oldukça vahim olup, çocuğun ileriki yaşamı, aile, sosyal ve eğitim hayatı adına telafisi imkansız zararlar doğurabilecektir.

2.9. Cinsel İstismarın Tespiti

Cinsel istismar suçunun en önemli özelliği yukarıda da belirtildiği gibi gizli işlenmesidir. Özellikle nitelikli cinsel istismar boyutuna varmayan, yani vücuda organ veya sair cisim sokulan cinsel istismar dışındaki istismarların tespiti ve ispatı oldukça güçtür.

Mağdur çocuklar genellikle ilk anda cinsel istismarı saklama eğilimi bulunmaktadır. Cinsel istismarın saklanması veya şikayet edilmesi çocuğun bu davranışa rıza gösterdiği anlamına gelmemektedir.

“Çocuklar, bazı durumlarda istismara uğradıklarından bahsetmeyebilirler:

- Kendilerine inanılmayacağını düşünürler.
- Başlarının belaya gireceğinden korkarlar.
- İstismarcının tehdidinden korkarlar.
- İstismarcıyı korumak isteyebilirler, istismarcıyı sevebilir ama yaptıklarını sevmezler.
- Nasıl anlatılacağını bilmeyebilirler.
- Cinsel davranışın yanlış olduğunu bilmeyebilirler.
- Arkadaşları tarafından dışlanacağından korkabilirler.
- Homoseksüel olarak adlandırılacaklarından korkabilirler.
- Büyükleriyle cinsel konuları konuşmaktan utanabilirler.
- Gammaz olarak adlandırılmak istemezler.
- İyi çocukların cinsellikle ilgili sözcükleri kullanmamaları gerektiği söylenmiş olabilir” (2).

Görüleceği gibi çocukların kendilerine yönelen cinsel davranışı saklama eğilimlerinin birçok nedeni olduğu gibi bu nedenler tüm çocuklar için geçerli değildir.

“Çocuk bazı durumlarda ise istismara maruz kaldığını söyleyebilmektedir:

- İstismarın derecesi, sıklığı artar ve çocuğu korkutursa,

- Cinsel istismardan korunmayla ilgili bilgi alırsa, kendisine yapılanın doğru olmadığını fark ederse ve söylenmesi gerektiğini öğrenirse,
- Çocuklar sırlarını en yakın arkadaşları ile paylaşmak isteyebilirler,
- Kardeşleri kendisinin ilk istismar edildiği yaşa gelmişse onları korumak maksadıyla
- Ergenliğe gelmişse hamilelikten korkar ya da istismarcının baskısından kurtulmak için,
- Çocuk güvenebileceği ve kendisi ile yakından ilgilenen bir yetişkinle karşılaştığı zaman,
- Fiziksel bir yakınma (üriner enfeksiyon vs.) sonrası doktora gittiğinde.”

Yukarıda belirtilen hallerde istismara maruz kalan çocuk istismarı açıklayabilmektedir. İstismar olgularının gizli işlendiği düşünülecek olursa, mağdur çocuğun istismarı açıklaması oldukça büyük bir öneme sahiptir. Bu durumda çocuğun yaşı ve kişiliği de göz önünde bulundurularak beyanlarına önem verilmeli ve ciddiye alınmalıdır. Bunun yanında mağdur çocuk üzerinde bulunan fiziki bulgular da oldukça önemlidir. Cinsel istismar olgularının tesadüfen de ortaya çıkması söz konusu olabilmektedir. Çocukta davranış farklılıklarının ortaya çıkması ve bunun üzerine düşünülmesi durumunda cinsel istismar olguları fark edilebilmektedir.

Yapılan araştırmalara göre; çocukların yarısından fazlası için cinsel istismar mağduru olduklarını söyleme sürelerinin bir hafta ile iki yıl arasında değiştiğini, yarısından biraz daha azının ilk olarak ebeveynlerine söylediklerini, %40'ından fazlasının kendiliğinden açıklamadıklarını, çocukların yarısının ebeveynlerinden utandıklarını veya korktuğunu, ebeveynlerinin gerçekten çocuklarını suçlamak veya öfke ile hareket etme eğiliminde olduklarını göstermiştir (47).

Çocukların cinsel istismarı saklama eğilimleri olduğu düşünüldüğünde, çocukla ilgilenen kişilerin, çocuğu ciddiye almaları gerekmektedir. Ebeveynler, öğretmenler ve çocukla ilgilenen diğer kişilerin, cinsel istismarın belirtileri ve etkileri konusunda bilinçli ve makul derecede şüpheli olmaları gerekmektedir. Çocuğun cinsel istismarı dile getirmesi bu konudaki en önemli şüpheli araçlarıdır. Çocuğun cinsel istismara uğradığını ifade etmesi üzerine bu ifadenin üzerine gidilmeli ve araştırma yapılmalıdır. Bir şüphelinin varlığı halinde çocuğa direkt olarak soru sormak yerine çocuğu örsellemeyecek şekilde ilgili ve sevgili bir yaklaşımda bulunularak yaklaşılmalıdır.

Cinsel istismarın tespitinde, özellikle profesyonel desteğin çok büyük bir önemi vardır. Psikolojik anlamda profesyonel destek sağlayan kişilerin, çocuk hakkında ayrıntılı bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Çocuğun hal ve hareketleri, alışkanlıkları, varsa hastalıkları, çocuğun davranışındaki farklılıklar konusunda psikolojik destek sağlayan (psikolog, pedagog, vs.) kişilere ayrıntılı bilgi verilmesi gerekmektedir. Yine çocuğun istismar konusundaki beyanlarının yanında cinsel istismarın tespitinde çocuk üzerindeki fiziksel bulgular, oldukça önemlidir. Çocuğun kaza haricinde yaralanması veya çocuğun vücudunun gizli bölgelerinde bulunan ekimozlar, gibi belirtiler cinsel istismarın tespitinde önemli bir ispat aracı olarak kullanılmaktadır.

3. MATERYAL VE METOT

Çalışmamızda; 2015-2020 yılları arasında, Elazığ ilinde adli makamlara yansıyan cinsel istismar olguları incelenmiştir. Bu kapsamda, Elazığ'da genel suçlara bakan ve dolayısı ile çocukların cinsel istismarı suçunu inceleyen mahkemeler olan, Elazığ 1. Ağır Ceza Mahkemesi, Elazığ 3. Ağır Ceza Mahkemesi ve Elazığ 4. Ağır Ceza Mahkemesinde karara çıkan 30 (otuz) adet dosya, UYAP veri tabanı üzerinden temin edilerek incelenmiştir. Araştırmada karara çıkmış olan, UYAP veritabanından dosya içeriğine eksiksiz ulaşılabilen ve fiziki dosya üzerinden ise üst mahkemede olmayan ve eksiksiz olarak incelenebilen dosyalar araştırmaya dahil edilmiştir. Yine genel bilgiler kısmında, bir kısım Yargıtay kararı sunulmuş ve söz konusu Yargıtay kararları Legal online veri tabanı aracılığı ile temin edilmiştir.

30 (otuz) adet yargı kararının incelenmesi sonucunda, kararların verilme kriterleri, kararların sonuçlarına göre aşağıda görüleceği şekilde sonuçlar elde edilmiş ve tablolar halinde sunulmuştur. Çocukların cinsel istismarı suçlarında ilk derece mahkemeleri tarafından verilen kararların türü, mağdur ve fail özellikleri, kararlara etki eden hususlar, delillerin niteliği ile birlikte istismar olguları birçok yönüyle irdelenmiş, somut olayda mahkemenin dikkat ettiği hususlar belirlenmiştir

İncelenen kararlar açısından ilk derece mahkemelerinin karar kriterleri, karar türü (mahkumiyet, beraat, düşme), yıllara göre dağılımı, failin ve mağdurun özellikleri, istismarın özellikleri, mahkeme kararını etkileyen nedenler, şikayetçi olma durumları, mağdur üzerindeki bulgular tasnif edilmiş, cinsel istismar olguları detaylarıyla değerlendirilmiştir.

Araştırmaya konu incelemelerin yapılabilmesi açısından, İnönü Üniversitesi Etik Kurulunun 27.10.2020 tarihli ve 2020/1212 sayılı kararı ile söz konu çalışma için gerekli etik kurulu kararı alınmıştır. Bunun yanında Elazığ Adalet Komisyonu Başkanlığından, çalışmada yararlanılmak üzere mahkeme kararlarının incelenmesi için gerekli izinler alınmıştır.

4. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde Elazığ Adliyesi'ne 2015-2020 yılları arasında intikal eden, çocuklara yönelik cinsel istismar vakalarına ait dosyaların içerik analizinin yapılmıştır. Bu amaçla 2015-2020 yılları arasında Elazığ Ağır Ceza Mahkemeleri tarafından karara bağlanan 30 (otuz) adet yargı kararı incelenerek içerik analizleri yapılmıştır.

4.1. Cinsel İstismara Uğrayan Çocuk ve Failin Çocuk veya Yetişkin Olma Durumlarına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen davalara konu olan mağdur ve failerin çocuk ya da yetişkin olmalarına ilişkin bulgular Tablo 4.1'de verilmiştir.

Tablo 4.1. Fail ya da mağdurların çocuk ve yetişkin olma durumlarına ilişkin bulgular

Özellikler	Frekans	%
Mağdur çocuk	22	73.4
Hem mağdur hem de fail çocuk	7	23.4
Hem mağdur hem de fail yetişkin	1	3.2
TOPLAM	30	100.0

Araştırma kapsamında incelenen dosyaların %73.4'ünün yetişkin faillerin çocuklara yönelik istismarı, %23.4'ünün çocuk faillerin çocuk mağdurlara yönelik istismarı ve %3.2'sinin de yetişkin faillerin yetişkin mağdurlara yönelik istismarından oluştuğu görülmektedir.

4.2. Cinsel İstismara Uğrayan Mağdur ve Faillerin Cinsiyetlerine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen mağdurların cinsiyetlerine ilişkin bulgular Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2. Mağdurların cinsiyetlerine ilişkin bulgular

Özellikler	Frekans	%
Kız	25	83.4
Erkek	5	16.6
TOPLAM	30	100.0

İstismara maruz kalan çocukların %83.4’ünün kız, %16.6’sının da erkek çocuklar olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.3. Faillerin cinsiyetlerine ilişkin bulgular

Özellikler	Frekans	%
Kadın	0	0.0
Erkek	30	100.0
TOPLAM	30	100.0

İncelemede, çocuklara yönelik cinsel istismarda bulunan faillerin tümünün erkek bireylerden oluştuğu belirlenmiştir.

4.3. Cinsel İstismar Davalarının Açılma Yılına İlişkin Bulgular

Tablo 4.4. Dava dosyasının açılma yılına ilişkin bulgular

Dosya Yılı	Frekans	%
2015	3	10.0
2016	3	10.0
2017	1	3.3
2018	2	6.7
2019	10	33.3
2020	11	36.7
TOPLAM	30	100.0

İstismar dosyalarının %36.7'sinin 2020, %33.3'ünün 2019, %10.0'unun 2015, %10'unun 2016, %6.7'sinin 2018 ve %3.3'ünün de 2017 yılında açıldığı görülmektedir.

4.4. Elazığ'da Görülen Cinsel İstismar Vakalarının İstismar Türlerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.5. İstismar türü değişkenine ilişkin bulgular

Özellikler	Frekans	%
Basit istismar	16	53.4
Nitelikli istismar	14	46.6
TOPLAM	30	100.0

2015-2021 yılları arasında Elazığ'da gerçekleşen istismar davalarının %53.4'ünün basit istismar, %46.6'sının da nitelikli istismar vakalarından oluştuğu görülmektedir.

4.5. Cinsel İstismara Uğrayan Mağdur ve Faillerin Doğum Yerlerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.6. Cinsel istismara uğrayan mağdurların doğum yerlerine ilişkin bulgular

Doğum Yeri	Frekans	%
Elazığ	25	83.4
Diğer İller	5	16.6
TOPLAM	30	100.0

Araştırmada, istismara uğrayan bireylerin %83.4'ünün Elazığ, %16.6'sının da diğer illerde doğdukları belirlenmiştir.

Tablo 4.7. Cinsel istismar faillerinin doğum yerlerine ilişkin bulgular

Doğum Yeri	Frekans	%
Elazığ	25	83.4
Diğer İller	5	16.6
TOPLAM	30	100.0

Cinsel istismar faillerinin %83.4'ünün Elazığ, %16.6'sının da diğer illerde doğdukları belirlenmiştir.

4.6. Cinsel İstismara Olayı Gerçekleştğinde Mağdur ve Faillerin Yaşlarına İlişkin Bulgular

Tablo 4.8. Cinsel istismara uğrayan mağdurların yaşlarına ilişkin bulgular

Yaş	Frekans	%
12 yaş altı	11	36.7
12-15 yaş	12	40.0
15-18 yaş	7	23.3
TOPLAM	30	100.0

Araştırmada, cinsel istismara uğrayan bireylerin %40.0'nın 12-15 yaş aralığında, %36.7'sinin 12 yaş altı ve %23.3'ünün de 15-18 yaş aralığında yer alan bireylerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4.9. Cinsel istismar faillerinin yaşlarına ilişkin bulgular

Yaş	Frekans	%
12 yaş altı	1	3.3
12-15 yaş	1	3.3
15-18 yaş	7	23.3
19 yaş ve üzeri	21	70.1
TOPLAM	30	100.0

İncelemede, faillerin %70.1'inin 19 yaş ve üzeri, %23.3'ünün 15-18 yaş, %3.3'ünün 12 yaş ve altı ve %3.3'ünün de 12 yaş altı bireylerden oluştuğu görülmektedir.

4.7. İstismara Uğrayan Mağdurların Birlikte Yaşadıkları Kişilere İlişkin Bulgular

Tablo 4.10. Cinsel istismara uğrayan mağdurların birlikte yaşadıkları kişilere ilişkin bulgular

Birlikte Yaşanılan Kişiler	Frekans	%
Aile	27	90.0
Anne	3	10.0
TOPLAM	30	100.0

Cinsel istismara uğrayan bireylerin %90.0'nin aileleriyle ve %10.0'unun da anneleriyle yaşadıkları görülmektedir.

4.8. İstismara Uğrayan Mağdurların ve Failerin Yaşadıkları Yerleşim Yerlerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.11. Cinsel istismara uğrayan mağdurların yaşadıkları yerleşim yerlerine ilişkin bulgular

Yerleşim Yeri	Frekans	%
Merkez	20	66.6
İlçe	10	33.4
TOPLAM	30	100.0

Cinsel istismara uğrayan bireylerin %66.6'sının il merkezinde ve %33.4'ünün de ilçelerde yaşadıkları görülmektedir.

Tablo 4.12. Cinsel istismarda bulunan faillerin yaşadıkları yerleşim yerlerine ilişkin bulgular

Yerleşim Yeri	Frekans	%
Merkez	22	73.4
İlçe	8	26.6
TOPLAM	30	100.0

Cinsel istismarda bulunan faillerin %73.4'ünün il merkezinde ve %26.6'sının da ilçelerde yaşadıkları görülmektedir.

4.9. Mağdurların Faillerden Şikayetçi Olma Durumlarına İlişkin Bulgular

Tablo 4.13. Cinsel istismara uğrayan mağdurların, faillerden şikayetçi olma durumlarına ilişkin bulgular

Şikayetçi Olma	Frekans	%
Evet	26	87.1
Hayır	4	12.9
TOPLAM	30	100.0

Cinsel istismara maruz kalan mağdurların %87.1'inin failden şikayetçi olurken, %12.9'unun şikayetçi olmadıkları görülmektedir.

4.10. İstismar Olaylarında Darp Uygulanma Durumlarına İlişkin Bulgular

Tablo 4.14. Cinsel istismara uğrayan mağdurlara fail tarafından darp uygulanma durumuna ilişkin bulgular

Darp Uygulama	Frekans	%
Evet	5	16.6
Hayır	25	83.4
TOPLAM	30	100.0

Araştırmada, cinsel istismara maruz kalan mağdurların %16.6'sının darp gördüğü, %83.4'ünün de fail tarafından darp edilmediği tespit edilmiştir.

4.11. İstismar Olaylarında Fiziksel Bulgulara Rastlanma Durumlarına İlişkin Bulgular

Tablo 4.15. Cinsel istismara uğrayan mağdurlarda fiziksel bulguya rastlanma durumuna ilişkin bulgular

Fiziksel Bulgu Var mı?	Frekans	%
Evet	13	43.4
Hayır	17	56.6
TOPLAM	30	100.0

Cinsel istismar olaylarının %43.4'ünde fiziksel bir bulguya rastlandığı görülürken, %56.6'sında da fiziksel bir bulguya rastlanmamıştır.

4.12. Mağdurun Olay Sonrası Ruh Sağlığındaki Değişimlere Yönelik Bulgular

Tablo 4.16. Cinsel istismara uğrayan mağdurların ruh sağlığında görülen değişimlere yönelik bulgular

Olay sonrasında ruh sağlığı bozuldu mu?	Frekans	%
Evet	3	10.0
Hayır	27	90.0
TOPLAM	30	100.0

Cinsel istismar olayı sonrasında mağdurların %90.0'mın ruh sağlığının bozulmadığı, %10.0'unun da olay sonrasında ruh sağlığının bozulduğu tespit edilmiştir.

4.13. Cinsel İstismar Olaylarına Yönelik Verilen Mahkeme Kararlarına İlişkin Bulgular

Tablo 4.17. İstismar vakalarına yönelik verilen mahkeme kararlarına ilişkin bulgular

Mahkeme kararı	Frekans	%
Beraat	11	36.7
Düşme	1	3.3
Hapis	18	60.0
TOPLAM	30	100.0

Cinsel istismar vakalarının %60.0'ında hapis, %36.7'sinde beraat ve %3.3'ünde de davanın düşmesi yönünde kararları verildiği görülmektedir.

4.14. Cinsel İstismar Olaylarına Yönelik Verilen Tedbir ya da Denetim Kararlarına İlişkin Bulgular

Tablo 4.18. İstismar vakalarına yönelik verilen tedbir ya da denetim kararlarına ilişkin bulgular

Tedbir ya da denetim kararı verildi mi?	Frekans	%
Denetim Kararı	4	13.4
Eğitim Tedbiri	2	6.7
Hayır	24	79.9
TOPLAM	30	100.0

Cinsel istismar vakalarının %79.9'unda denetim kararı veya eğitim tedbiri alınmadığı görülürken, %13.4'ünde denetim kararı ve %6.7'sinde ise eğitim tedbiri uygulandığı görülmektedir.

4.15. Failin Kendilerine İsnat Edilen Suçu Kabul Etme Durumlarına İlişkin Bulgular

Tablo 4.19. Failin suçu kabul etme durumlarına ilişkin bulgular

Faillerin Suçu Kabul Etme Durumları	Frekans	%
Kabul etmiyor	24	80.0
Mağdurun rızası ile yaptığını kabul ediyor	6	20.0
TOPLAM	30	100.0

İncelenen vakalarda, faillerin %80.0'inin kendilerine isnat edilen istismar suçunu işlemediklerini ifade ettikleri görülürken, %20.0'sinin de mağdurun rızası ile söz konusu eylemi gerçekleştirdiklerini ifade ettikleri belirlenmiştir.

4.16. Olayın Mahkemeye Yansıma Şekline İlişkin Bulgular

Tablo 4.20. Olayın mahkemeye yansıma biçimine ilişkin bulgular

Olayın Mahkemeye Yansıma Biçimi	Frekans	%
Mağdurun şikayeti	8	30.0
Ebeveynin şikayeti	17	66.7
Mağdurun akrabalarının şikayeti	1	3.3
TOPLAM	26	100.0

Cinsel istismar mağdurlarının %30.0'unun uğradıkları istismar hakkında savcılığa suç duyurusunda buldukları görülürken, %66.7'sinin ebeveyninin şikayeti ve %3.3'ünün de akrabalarının şikayeti doğrultusunda savcılığa suç duyurusunda buldukları görülmektedir.

4.17. İstismar Olayının Gerçekleştiği Yerlere İlişkin Bulgular

Tablo 4.21. Cinsel istismar olayının geçtiği yere ilişkin bulgular

Olayın Mahkemeye Yansıma Biçimi	Frekans	%
Sarığın Evi	9	30.0
Mağdurun Evi	2	6.7
Müşterek ev	4	13.3
Tarla, bağ-bahçe, açık alan	6	20.0
Kömürlük, bodrum, çatı katı, apartman boşluğu, konteynır	2	6.7
Stadyum, gar, tiyatro vb. ıssız yerler	1	3.3
Boş inşaat, boş bina	1	3.3
İş yeri	2	6.7
Okul içi veya çevresi	2	6.7
Araç içi	1	3.3
TOPLAM	30	100.0

Cinsel istismar olaylarının %30'unun sarığın evinde, %20'sinin tarla, bağ-bahçe, açık alanlarda, %13.3'ünün müşterek ev, %6.7'sinin kömürlük, bodrum, çatı katı, apartman boşluğu ve konteynır, %6.7'sinin iş yeri, %6.7'sinin okul içi veya çevresi, %6.7'sinin mağdurun evi, %3.3'ünün stadyum, gar, tiyatro vb. ıssız yerler, %3.2'sinin boş inşaat, boş bina, %3.2'sinin de araç içerisinde meydana geldiği görülmektedir.

4.18. İstismar Olaylarında Tehdit, Şiddet ve Silah Kullanımı Görülme Oranına İlişkin Bulgular

Tablo 4.22. Cinsel istismar olaylarında tehdit görülme durumlarına ilişkin bulgular

İstismar Olaylarında Tehdit Görülme	Frekans	%
Tehdit var	10	33.3
Tehdit yok	20	66.7
TOPLAM	30	100.0

İncelemeye konu cinsel istismar olaylarının %66.7'sinde failin mağduru tehdit ettikleri görülürken, %33.3'ünde de tehdit bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 4.23. Cinsel istismar olaylarında şiddet görülme durumlarına ilişkin bulgular

İstismar Olaylarında Şiddet Görülme	Frekans	%
Şiddet var	9	30,0
Şiddet yok	21	70,0
TOPLAM	30	100.0

İncelemeye konu cinsel istismar olaylarının, %30.0'unda failin mağdura şiddet uyguladığı görülürken, %70.0'inde de şiddet uygulamadığı görülmektedir.

Tablo 4.24. Cinsel istismar olaylarında silah kullanma durumlarına ilişkin bulgular

İstismar Olaylarında Silah Kullanımı Görülme	Frekans	%
Silah var	0	0,0
Silah yok	30	100.0
TOPLAM	30	100.0

Cinsel istismar olaylarının tümünde silah kullanımına rastlanmadığı görülmektedir.

4.19. İstismar Olayının Tekrarlanma Sıklığına İlişkin Bulgular

Tablo 4.25. Cinsel istismar olayının yaşanma sıklığına ilişkin bulgular

İstismar Olayı Kaç Kez Yaşandı	Frekans	%
Bir kez	16	53.4
Birden fazla	14	46.6
TOPLAM	30	100.0

Cinsel istismar olaylarının %53.4'ünün bir kez gerçekleştiği, %46.6'sının da birkaç kez tekrarladığı görülmektedir.

4.20. İstismar Olayındaki Mağdur ve Fail Sayılarına İlişkin Bulgular

Tablo 4.26. Cinsel istismar olayında bulunan mağdur sayılarına ilişkin bulgular

Mağdur Sayısı	Frekans	%
Yalnızca bir kişi	29	96.7
Birden fazla kişi	1	3.3
TOPLAM	30	100.0

Cinsel istismar olaylarının %96.7'sinde yalnızca bir mağdur bulunduğu görülürken, %3.3'ünde ise birden fazla mağdurun olduğu görülmektedir.

Tablo 4.27. Cinsel istismar olayında bulunan fail sayılarına ilişkin bulgular

Fail Sayısı	Frekans	%
Yalnızca bir kişi	30	100.0
Birden fazla kişi	0	0.0
TOPLAM	30	100.0

İncelenen cinsel istismar olaylarının tamamının tek fail tarafından gerçekleştirildiği belirlenmiştir.

4.21. Mağdur İle Fail Arasındaki İlişki Türü ve Derecesine İlişkin Bulgular

Tablo 4.28. Mağdur İle Failin Olay Öncesinde Birbirlerini Tanımalarına İlişkin Bulgular

Mağdur, Faili Daha Önce Tanıyor mu?	Frekans	%
Evet	23	76.7
Hayır	7	23.3
TOPLAM	30	100.0

İncelenen cinsel istismar vakalarında mağdurların %76.7'sinin istismar olayı öncesinde faili tanıdıklarını, %23.3'ünün de faili olay öncesinde tanımadıklarını ifade ettikleri görülmektedir.

Tablo 4.29. Mağdur İle Failin Tanışıklık Derecesine İlişkin Bulgular

Tanışıklık Derecesi	Frekans	%
Yabancı	8	26.6
Sevgili	6	20.0
Arkadaş	1	3.3
Gayri resmi eş	2	6.7
Komşu	7	23.4
Akraba	1	3.3
Baba	2	6.7
Üvey Baba	1	3.3
Öğretmen	2	6.7
TOPLAM	30	100.0

Cinsel istismar mağdurlarının %26.6'sının yabancı, %23.4'ünün komşu, %20'sinin sevgili, %6.7'sinin baba, %6.7'sinin öğretmen, %6.7'sinin gayri resmi eş, %3.3'ünün arkadaş, %3.3'ünün akraba ve %3.3'ünün de üvey babaları tarafından istismara uğradıklarını ifade ettikleri görülmektedir.

4.22. Mahkeme Kararının Dayandığı Delil Türlerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.30. Mahkeme kararının dayandığı delil türlerine ilişkin bulgular

Delil Türü	Frekans	%
Fiziki bulgu	13	43.4
Sözlü beyan	7	23.3
Bilirkişi raporu	7	23.3
Delil yetersizliği	1	3.3
Görüntü kaydı	2	6.7
TOPLAM	30	100.0

İncelenen mahkeme kararlarının %43.4'ünün fiziki bulgu, %23.3'ünün bilirkişi raporu, %23.3'ünün sözlü beyan ve %6.7'sinin de görüntü kaydı ve %3.3'ünün de suçun işlendiğine yönelik kesin bir delile rastlamaması sonucunda alındığı görülmektedir.

4.23. Mağdurun Beyanlarının Doğruluğuna İlişkin Bulgular

Tablo 4.31. Mağdurun beyanlarının doğruluk durumuna ilişkin bulgular

Mağdurun iddiaları doğru mu?	Frekans	%
Evet	19	63.4
Hayır	4	13.4
Soyut iddia	7	23.2
TOPLAM	30	100.0

Cinsel istismar mağdurlarının %63.4'ünün kendilerine yönelik cinsel istismarda bulunulduğuna ilişkin iddialarının doğru olduğu, %23.2'sinin iddialarının somut delillerle ispatlanamadığı ve %13.4'ünün de iddialarının doğru olmadığı görülmektedir.

4.24. Mağdurdan Alınan İfade Sayısına İlişkin Bulgular

Tablo 4.32. Mağdurdan alınan ifade sayısına ilişkin bulgular

Mağdurdan alınan ifade sayısı	Frekans	%
Bir defa	17	56.7
Birden fazla	13	43.3
TOPLAM	30	100.0

Araştırma kapsamında incelenen vakaların %56.7'sinde mağdurlardan yalnızca bir kez ifade alındığı görülürken, %43.3'ünde ise birden fazla ifade alındığı görülmektedir.

5. TARTIŞMA

Çocukların her anlamda istismara oldukça açık oldukları yukarıda detayları ile açıklanmıştır. Çocukların cinsel istismarı ise kanaatimizce çocukları en derinden etkileyen hatta telafisi imkansız hasarlar meydana getiren istismar türüdür. Çocukların cinsel istismara uğraması, yeni bir durum olmayıp, günümüzde cinsel istismar olgularının geçmişe nazaran adliyelere ve basına yansması daha fazla olduğu için yeni bir durum olarak nitelendirilmektedir. Ancak bu sorun çağlar boyunca süregelmiş ve yeni yeni kamuya yansıtılarak kamu duyarlılığı artırılmıştır.

Çalışmamızda da toplumsal bir sorun olan cinsel istismar Elazığ ili içerisinde otuz adet yargı kararı ışığında incelenmiş ve incelediğimiz yargı kararları, cinsel istismarın bulguları, fail ve mağdurun konumu, mahkeme kararlarının sonucu gibi birçok yönüyle ele alınmış, cinsel istismar olgusu detayları ile açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırmamıza konu yargı kararlarına ilişkin olarak, %73.4 gibi yüksek bir oranda cinsel istismar faillerinin çocuk mağdurlara yönelik istismarı mevcuttur. Yine incelenen dosyalardan %23.4'ünde hem failin hem de mağdurun çocuk olduğu görülmüştür. Son olarak %3.2 oranında hem failin hem de mağdurun yetişkin olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.1). Yozgat ilinde 2006-2017 yılları arasındaki çocuk istismar davalarının araştırıldığı çalışmada yaklaşık 60 dosya incelenmiştir. Araştırma sonucunda incelediği dosyaların %67.4'ünün yetişkin faillerin çocuk mağdurlara yönelik istismarlarından oluştuğunu belirlemiştir (48). Başka bir araştırmada, incelememize paralel olarak, cinsel istismara maruz kalan çocuk ve ergenler ile istismarcıların özelliklerini irdeler şekilde, cinsel istismara maruz kalan 106 çocuk incelenmiş ve bu çocukların büyük bir bölümünün yetişkin bireyler tarafından istismara uğradığı tespit edilmiştir (49). Urazel ve arkadaşlarının, çocuk ve ergenlerde cinsel istismarları değerlendirdikleri çalışmalarında istismara maruz kalan 135 çocuğun hikayelerini incelenmiştir. Araştırma sonucunda çocukların çok büyük bir bölümünün yetişkin bireyler tarafından istismara maruz kaldığı tespit edilmiştir (50). Bu bağlamda araştırmada elde edilen bu bulgunun literatürde yer alan çalışmaların bulgularıyla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Araştırmamızda, mağdurların %83.4 gibi yüksek bir oranda kadın olduğu, %16.6'sının erkek olduğu görülmüştür. (Tablo 2) Çelik de, Yozgat iline yönelik

gerçekleştirdiği çalışmasında cinsel istismara maruz kalan 120 çocuğun %72'sinin kadın, %28'inin de erkek bireylerden oluştuğunu belirlemiştir (48). Çöpür ve arkadaşlarının, cinsel istismara maruz kalan çocuk ve ergenlerin hikayelerini inceledikleri çalışmalarında, istismara uğrayan çocukların %80.7'sinin kız, %19.3'ünün de erkek çocuklardan oluştuğu belirlenmiştir (51). Benzer şekilde cinsel istismara maruz kalan çocukların büyük bir bölümünün kız çocuklarından oluştuğu Türkiye'de yapılan birçok çalışmada belirlenmiştir. (49, 52-54).

İncelenen yargı kararlarında, faillerin ise %100'ünün erkek olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.3). Çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi olan ergenlik döneminde (13-18 yaş) bireyler vücutlarını keşfederek cinsel gelişimlerini tamamlamaktadırlar. Merak duygusu başta olmak üzere internet kullanımı, sosyal medya, sosyal faaliyetlere katılım sağlayamama, enerjilerini doğru yönlendirememesi vb. gibi birtakım unsurlar bireylerin cinselliğe ilişkin yanlış bilgiler edinmelerine neden olabilmekte ve bu çevresinde bulunan karşı cins ile cinsel deneyim yaşama isteklerini artırmaktadır. Bunun yanı sıra ataerkil toplum yapısı da erkek çocuklarının toplumsal cinsiyet rolleri açısından yanlış yargılara varmasına neden olabilmekte ve istismarı kişisel hakkı olarak algılamalarına neden olabilmektedir. Bu durumun araştırmada ulaşılan bulgu üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Cinsel istismarda bulunan sanıkların özelliklerini incelemeye yönelik yapılan çalışmalarda da, sanıkların büyük bir bölümünün erkek bireylerden oluştuğu belirlenmiştir (55-57, 48). Yine Çolak ve arkadaşları tarafından yapılan araştırmada da tarafımızca yapılan araştırmaya paralel olarak, istismara maruz kalan çocukların büyük bölümünün kız çocukları, cinsel istismar faillerinin büyük bir kısmının ise erkek olduğu belirlenmiştir (58).

Araştırmaya konu cinsel istismar olgularının, adli makamlara yansıma tarihlerinin, 2019 ve 2020 yıllarında daha fazla olduğu görülmüştür. 2019 yılında %33.3 ve 2020 yılında %36.7 oranlarında adli makamlara yansıma görülmüştür. (Tablo 4) 2019 yılında ortaya çıkan pandeminin etkisiyle, insanların birçoğunun işinden olmaları, evde geçirilen süreye bağlı olarak sosyal medya başta olmak üzere medya araçlarının kullanımının artması ve sokağa çıkma kısıtlamalarına bağlı olarak sokak, cadde ve diğer açık alanların ıssızlaşmasının istismar vakalarının artmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Söz konusu oranların 2019 ve 2020 yıllarında artış göstermesinin önemli nedenlerinin Elazığ ilinde yaşanan deprem ve küresel çapta yaşanan pandemi olduğu kanaatindeyiz. Özellikle Elazığ 24 Ocak 2020 tarihinde meydana gelen şiddetli

deprem sonucunda birçok kişi evsiz kalmış ve uzun bir süre çadır ve konteynır evlerde yaşamak zorunda kalmıştır. Bu nedenledir ki belirtilen tarih itibari ile evsiz kalan, evlerine girmeye korkan insanlar çadırlarda ve konteynır kentlerde iç içe ve birlikte bir yaşama mecbur kalmışlardır. Depremın etkileri henüz geçmemişken Mart 2020 tarihinde ülkemizde görülen pandeminin de etkisi ile depremden etkilenen vatandaşlar yaralarını sarmaya fırsat bulamadan kendilerini başka bir mücadelenin içerisinde bulmuşlardır. Özellikle pandemi sonrasında gelen kısıtlamalar, sokağa çıkma yasakları, iş alanlarındaki kısıtlar ve durgunluklar sonrası birçok insan eve kapanmış ve işlerini bırakmak zorunda kalmıştır. Belirtildiği şekilde eve kapanma sonucunda dışarıdaki hayat ıssızlaşarak, kanaatimizce istismara zemin hazırlamıştır. Sokak ve caddelerdeki tenhalık istismar vakalarının işlenebilmesini kolaylaştırabileceğinden söz konusu tarihlere istismar vakalarının deprem ve pandemi etkisi ile arttığı görüşünderiz.

Araştırmamızda, istismar olgularının %53.4'ünün basit, %46.6'sının nitelikli istismar olduğu görülmüştür (Tablo 4.5). TCK m. 103/2'de belirtildiği üzere vücuda organ veya sair bir cisim sokulması cinsel istismarın nitelikli halidir (2). Araştırmaya konu yargı kararlarının çoğunluğunda vücuda organ veya sair bir cisim sokulmadığı görülmekle basit cinsel istismar olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular yapılan birçok araştırma ile de paralellik göstermekte iken bazı araştırmalar ile çelişmektedir. Alparşlan ve arkadaşlarının çalışmalarında inceledikleri olayların büyük bir bölümünün basit istismar vakalarından oluştuğu belirlenmiştir (57). İnan tarafından yapılan araştırmada, Kocaeli adliyesinde 2005-2009 yılları arasında görülen cinsel istismar vakalarının büyük bir bölümünün nitelikli cinsel istismar vakalarından oluştuğu belirlenmiştir (55). Yapılan başka bir çalışmada da, 2017-2018 yılları arasında İzmir adliyesinde görülen çocuk istismarı vakalarının %92.4'ünün nitelikli istismar ve %7.6'sının da basit istismar davalarından oluştuğu görülmektedir (59). Bu bağlamda araştırmada ulaşılan bu bulgunun literatürde yer alan çalışmaların bir kısmıyla benzerlik gösterdiği söylenebilir. Elde edilen bulgunun, bir kısım çalışmalarla paralellik göstermemesinin nedeni olarak, yaşanan bölge nedeniyle cinsel istismar vakalarının daha fazla saklanma eğiliminin gösterilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında, cinsel istismar mağdurlarının doğum yerlerine ilişkin olarak %83.4 gibi büyük bir çoğunluk mağdurların Elazığ doğumlu olduğu görülmüştür (Tablo 4.6). Cinsel istismar faillerine ilişkin olarak ise yine %83.4'ünün Elazığ doğumlu olduğu görülmüştür (Tablo 4.7). Bu bağlamda Elazığ ilinin küçük bir il olması, sanayi ve

ticaret faaliyetlerinin gelişmemesi ve göç veren bir il olması Elazığ nüfusunun yoğun olarak Elazığ doğumlu bireylerden oluşmasını sağlamaktadır. Bu bağlamda Elazığ doğumlu bireylerin il nüfusu içerisinde yoğun olmasının araştırmada ulaşılan bu bulgu üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Araştırma kapsamında, mağdurların %36.7'sinin 12 yaş altı, %40'ının 12-15 yaş aralığında ve %23.3'ünün 15-18 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.8). Yapılan bir araştırmaya göre Yozgat ilinde cinsel istismara uğrayan 120 çocuğun, büyük bir bölümünün 13-15 yaş ve 12 yaş altı çocuklardan oluştuğu belirlenmiştir (48). Cinsel istismara uğrayan çocukların büyük bölümünün 12 yaş altı ve 13-15 yaş grubundaki çocuklardan oluştuğu literatürde yer alan diğer çalışmalarda da belirlenmiştir (51, 60, 61). Bu bağlamda araştırmada ulaşılan bu bulgunun literatürde yer alan çalışmalarda ulaşılan bulgularla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

İncelediğimiz cinsel istismar dosyalarında, fail yönünden yapılan araştırmada faillerin %70.1 gibi yüksek bir oranının 19 yaş ve üzeri olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.9). Cinsel istismar suçlarının incelenmesine yönelik literatürde yer alan çalışmalarda da, istismar faillerinin büyük bölümünün 18 yaş ve üzeri bireylerden oluştuğu görülmektedir (55, 48, 62). Edinilen sonuçlar da literatürde yer alan diğer çalışmalarda elde edilen bulgularla uyum sağlamaktadır.

Araştırma kapsamında, cinsel istismar mağdurlarının %90 gibi büyük bir oranda aileleri ile birlikte yaşadıkları bulgusu elde edilmiştir (Tablo 4.10). Yektaş ve arkadaşları çalışmasında cinsel istismara uğrayan bireylerin %65.1'inin, İnan %87.7'sinin, Çelik %71.2'sinin ve Bilginer ve arkadaşları ise %83.7'sinin aileleriyle birlikte yaşayan çocuklar olduğunu tespit etmişlerdir (49, 55, 48, 63). Bu bağlamda araştırmada elde edilen bu bulgunun literatürde yer alan çalışmaların bulgularıyla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

İncelenen cinsel istismar olgularında, mağdurların %66.6'sının il merkezinde, %34.4'ünün ilçelerde yaşadığı belirlenmiştir (Tablo 4.11). İl merkezlerinde yaşayan nüfusun ilçelere oranla daha yüksek olması, daha fazla göç alması ve insanların birbirlerini tanıma oranlarının daha düşük olmasının il merkezlerindeki istismar olaylarının daha fazla görülmesinde etkili olduğu düşünülmektedir. Çocuklara yönelik cinsel istismar olaylarının il merkezlerinde görülme oranının daha yüksek olduğuna ilişkin bulgular literatürde yer alan birçok çalışmada belirlenmiştir. Işık ve arkadaşları,

Isparta ilinde yaşanan cinsel istismar olaylarını inceledikleri çalışmalarında cinsel istismara maruz kalan çocukların %43.2'sinin Isparta il merkezinde, %33.9'unun ise ilçelerde ikamet ettiklerini belirlemişlerdir (62). Benzer şekilde İnan, Çelik, Gökkaya da çalışmalarında cinsel istismara maruz kalan çocukların büyük bölümünün il merkezlerinde ikamet ettiklerini belirlemişlerdir (55, 48, 54). Bu bağlamda araştırmada ulaşılan bu bulgunun literatürde yer alan çalışmaların bulgularıyla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Araştırma kapsamında failerin %73.4'ünün il merkezinde, %26.6'sının ilçelerde yaşadığı görülmüştür. (Tablo 4.12) İlçe ve daha küçük yerleşim birimlerinde nüfus yoğunluğu daha düşüktür. İnsanların küçük yerleşim yerlerinde birbirlerini tanıma oranları daha yüksek olduğundan dolayı, istismar olaylarının çevre tarafından duyulması daha güçlü bir olasılıktır. Bu durumun istismar uygulayan failerin duygularını bastırmalarında etkili olduğu düşünülmektedir. İnan, Kocaeli'nde yaşanan cinsel istismar olaylarını incelediği çalışmada istismarda bulunan büyük bir bölümünün Kocaeli merkezinde, ilçelere oranla daha yüksek düzeyde görüldüğünü belirlemiştir (55). İstismar olaylarının büyük yerleşim yerlerinde daha fazla görüldüğüne ilişkin bulgular literatürde yer alan diğer çalışmalarda da belirlenmiştir (57, 62, 48, 49). Bu bağlamda araştırmada ulaşılan bu bulgunun literatürde yer alan çalışmaların bulgularıyla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

İncelenen dosyalar kapsamında, mağdur çocukların failerden şikayetçi olma oranlarının oldukça yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 4.13). Cinsel istismara uğrayan çocukların büyük bir bölümünün 12 yaş altı ve 12-15 yaş grubunda yer aldığı göz önünde bulundurulduğunda birçoğunun cinsel dürtülerinin yeterince gelişmediği ve uğradıkları olayları anlamlandıramayarak tiksindikleri söylenebilir. Bu durum çocukların uğradıkları olaylardan tiksindmelerini ve başından geçenleri ailelerine ya da yakın çevrelerinde bulunan bireylere anlatarak yaşadıkları olumsuzluğu atlatmalarını sağlayabilmektedir. Son yıllarda istismar olaylarına medya araçlarında geniş yer verilmesi ve çocukların uğradıkları istismarı korkmadan anlatmalarının teşvik edilmesi de çocukların olayı ailelerine anlatmalarında ve şikayetçi olmalarında etkili söylenebilir. Bu bağlamda medya araçlarıyla yapılan bilgilendirmeler ve çocukların yaşadıkları psikolojik ve fizyolojik olumsuzlukların çocukların failerden şikayetçi olmalarında etkili olduğu söylenebilir.

Araştırma kapsamında, mağdurların çok büyük bir bölümünün (%83,4) istismar sürecinde darba maruz kalmadığı görülürken; %16.6'sının ise istismar sürecinde darba

maruz kaldıkları tespit edilmiştir. (Tablo 4.14). Araştırmada cinsel istismara uğrayan mağdurların büyük çoğunluğunun 12 yaş altı ve 12-15 yaş grubunda yer aldığı göz önünde bulundurulduğunda, çocukların faile karşı direnememelerinin bu bulgunun ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Cinsel istismar mağdurlarının büyük çoğunluğu 12 yaş altı ve 12-15 yaş aralığında çocuklar olduğu ve bu nedenle de yaşça büyük faile beden gücü ile direnemediğinden, failin darp uygulamasının da gerekmediği düşünülmektedir. 15-18 yaş aralığındaki çocuklara yönelik cinsel istismarın varlığı için cebir ve şiddet aracı fiiller olarak kabul edilmektedir (1). Söz konusu yaş grubuna mensup çocuklara karşı cinsel istismarın varlığı için cebir, tehdit, hile ya da irade sakatlayıcı herhangi bir eylemin aracı olarak kullanılması gerekmektedir. Bu nedendir ki darp uygulanması, söz konusu yaş grubuna mensup çocuklara karşı cinsel istismarın var olabilmesi için aracı bir eylem olduğu vasfına haiz olduğundan ayrıca bir eylem olarak değerlendirilmemektedir.

Araştırmaya konu cinsel istismar vakalarında, mağdur çocukların, %56.6'sında fiziksel bulguya rastlanmamış, %43.4 oranında rastlanmıştır. (Tablo 4.15) Araştırmada incelenen vakaların büyük bölümünün basit istismar vakaları olmasının ve mağdurların bazılarının korkmaları ve utanmaları nedeniyle olayın üzerinden zaman geçtikten sonra anlatmalarının ulaşılan bu bulgu üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. İnan tarafından, Kocaeli'nde gerçekleştirilen çalışmada, vakaların %60.1'inde fiziksel bulguya rastlanmadığı belirlenmiştir (55). Bu bağlamda araştırmada ulaşılan bu bulgunun literatürde yer alan çalışmaların bulgularıyla benzerlik gösterdiği söylenebilir. Yine istismar vakalarının ilk etapta çocuklar tarafında dile getirilmemesi, çocuğun korkması ve utanması sonucunda sonraları ortaya çıkması ve bu nedenle de fiziksel bulguların da kaybolmasının, söz konusu bulgunun ortaya çıkmasındaki etkenlerden biri olduğu düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında belirtildiği üzere, cinsel istismar eylemi sonrasında mağdur çocuklardan %10'unun ruh sağlığının bozulduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.16). İstismara uğrayan bireylerin yaşlarının küçük olması ve vakaların büyük bölümünün basit istismar olayı olmasının, mağdurların başlarına gelen olayları anlamlandıramamalarına neden olduğu düşünülmektedir. Mağdur çocukların yaşlarının küçük oluşunun ve kendilerine yönelen cinsel eylemin anlamını bilmemelerinin, söz konusu tespitin ortaya çıkmasında etken olduğu görüşündeyiz. Kaldı ki Türk Ceza Kanunu'nda yapılan değişiklik öncesinde, m. 103/6'da, "Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının

bozulması halinde, on beş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.” Hükmü bulunmaktaydı (24). Söz konusu hüküm, tespitindeki güçlük ve belirtilen bozulmanın, tüm mağdurlarda varlığının kabul edildiği gerekçeleri ile tamamen kaldırılmıştır. Bu nedendir ki değişiklik sonrası, mahkemelerce mağdurun beden ve ruh sağlığının bozulup bozulmadığının irdelenmediği ve bu durumun da, ulaşılan bulgu üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir.

İncelenen yargı kararlarında, mahkemelerce %36.7 oranında beraat, %3.3 oranında düşme ve %60 oranında hapis cezası verildiği görülmüştür (Tablo 4.17). Araştırma kapsamında incelenen vakalarda mağdurların büyük çoğunluğunun 12 yaş altı ve 13-15 yaş aralığında yer alan bireyler olduğu göz önünde bulundurulduğunda, mağdurların anlattığı olayların doğruluk oranının yüksek olduğu görülmekte ve bu durumun, hapis cezası oranının yüksek olmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Elde edilen fiziksel deliller, çocuğun samimi beyanları ve diğer deliller birlikte değerlendirildiğinde mahkemece suçun işlendiğine dair kanaatin daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında, istismar vakalarının %79.9’unda denetim kararı veya eğitim tedbiri alınmadığı görülmüştür (Tablo 4.18). İncelenen vakaların büyük çoğunluğunun basit istismar suçlarından oluşmasının ve nitelikli istismar olaylarının bazılarında da mağdurların faillerden şikayetçi olmamalarının araştırmada ulaşılan bu bulgu üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir.

İncelenen cinsel istismar vakalarında, failerin %80.0’inin suçu kabul etmediği, %20.0’sinin de mağdurun rızasının bulunduğunu iddia ettiği görülmüştür (Tablo 4.19). Failin üzerine atılı suçu kabul etmesi gibi bir durum oldukça zayıf bir ihtimaldir. Araştırmaya konu suç tipi, çocukların cinsel istismarı olduğundan ve toplum içerisinde hoş görülme, ayıplanan bir eylem olduğundan, failerin eylemi kabul etmemesinin oldukça normal olduğu düşünülmektedir. Ayrıca cinsel istismar olgularının gizli işlendiği de düşünüldüğünde, failin suçu kabul etmemesi veya mağdurun rızasının bulunduğunu iddia etmesi olağan bir durum olacaktır.

Cinsel istismar olgularının mahkemeye yansımaları irdelendiği zaman, %30 oranında mağdurun şikayeti, %66.7 oranında ebeveynin şikayeti ve %3.3 oranında akrabaların şikayetinin bulunduğu tespit edilmiştir. (Tablo 4.20) Araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun küçük yaş grubunda bulunmalarının ve bazı vakalarda

mağdurların failer hakkında şikayette bulunmamalarının bu bulgu üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Yine küçük yaş grubunda bulunan çocukların daha fazla olması nedeni ile ebeveynlerinin bir farklılık veya olumsuzluk sezerek, durumu adli makamlara bildirmelerinin de bu bulgunun elde edilmesinde etkili olduğu söylenebilmektedir.

Araştırma kapsamında, istismar olaylarının %30'unun sanığın evinde gerçekleştiği tespit edilmiştir. Yine daha sonrasında %20 oranında tarla, bağ, bahçe veya açık alanlarda, %13.3'ünün müşterek evde, %6.7'sinin kömürlük, bodrum, çatı katı, apartman boşluğunda, %6.7'sinin iş yerinde, %6.7'sinin okul içi veya çevresinde, %6.7'sinin mağdurun evinde, %3.3'ünün stadyum, gar, tiyatro vb. ıssız yerlerde, %3.2'sinin boş inşaat, boş binada, %3.2'sinin de araç içerisinde meydana geldiği görülmüştür. (Tablo 4.21) Sanığın kendi evinde istismara uygun bir ortam hazırlamasının daha kolay olabileceği düşünüldüğünde bu bulgunun elde edilmesinde etkili bir husus olduğu kanaatine varılmaktadır. Yine yukarıda da belirtildiği üzere özellikle pandemi nedeni ile sokak ve caddelerin ıssızlaşması, çocuğun daha kolay bir şekilde, çevreye görünme korkusu olmaksızın açık alanlarda istismar edilmesine zemin hazırladığı düşünülmektedir.

Araştırmaya konu istismar olaylarının %33.3'ünde failin mağduru tehdit ettiği görülürken, %66.7'sinde tehdit bulunmadığı görülmektedir. (Tablo 4.22) Araştırma kapsamında incelenen vakaların büyük çoğunluğunun küçük yaş grubundaki çocuklara yönelik gerçekleştirilmesi ve vakaların bir bölümünün de mağdurların kendi rızasıyla gerçekleşmesinin bu bulgunun ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

İncelenen istismar olaylarının %30.0'unda failin mağdura şiddet uyguladığı görülürken, %70.0'inde ise şiddet uygulamadığı görülmektedir. (Tablo 4.23) Cinsel istismar mağdurlarının büyük çoğunluğu 12 yaş altı ve 12-15 yaş aralığında çocuklar olduğu ve bu nedenle de yaşça büyük faile beden gücü ile direnemediğinden, failin tehdit veya şiddet uygulamasının da gerekmediği düşünülmektedir. 15-18 yaş aralığındaki çocuklara yönelik cinsel istismarın varlığı için cebir ve şiddet aracı fiiller olarak kabul edilmektedir (1). Söz konusu yaş grubuna mensup çocuklara karşı cinsel istismarın varlığı için cebir, tehdit, hile ya da irade sakatlayıcı herhangi bir eylemin aracı olarak kullanılması gerekmektedir. Bu nedenledir ki tehdit veya şiddet uygulanması, söz konusu yaş grubuna mensup çocuklara karşı cinsel istismarın var olabilmesi için aracı bir eylem olduğu vasfına haiz olduğundan ayrıca bir eylem olarak değerlendirilmemektedir.

Araştırma kapsamında, incelenen kararların %100'ünde silah kullanımının olmadığı görülmüştür. (Tablo 24) İncelenen vakaların büyük çoğunluğunun küçük yaş grubundaki çocuklara yönelik gerçekleştirilmesinin ve vakaların bir bölümünün de mağdurların kendi rızasıyla gerçekleşmesinin faile yönelik direnişin ortaya çıkmasını engellemesinde etkili olduğu düşünülmektedir.

İncelenen istismar vakalarının %53.4'ünün bir kez gerçekleştiği, %46.6'sının da birkaç kez tekrarladığı görülmüştür. (Tablo 25) Araştırma kapsamında incelenen vakaların büyük bölümünün basit istismar suçlarından oluşmasının ve mağdurların yaşlarının küçük olmasının araştırmada ulaşılan bu bulgu üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında, istismar olaylarının %96.7'sinde yalnızca bir mağdur bulunduğu görülürken, %3.3'ünde ise birden fazla mağdurun olduğu görülmüştür. (Tablo 26) Yine istismar olaylarının %100'ünün tek fail tarafından gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. (Tablo 27) Bu bulguların elde edilmesinde, özellikle failin, istismarı gizli tutma amacı ile hareket etmesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Birden fazla failin veya birden fazla mağdurun bulunması, istismarın ortaya çıkma ihtimalini yükseltebileceğinden ulaşılan bulgunun elde edilmesinde istismarı saklama eğiliminin etkili olduğu düşünülmektedir.

İncelenen olgularda, mağdurların %76.7'sinin istismar olayı öncesinde faili tanıdıkları, %23.3'ünün de faili olay öncesinde tanımadıkları belirlenmiştir. (Tablo 28) Edinilen bu bulgudan yola çıkılarak, Elazığ ilinde cinsel istismara daha çok yabancılar tarafından maruz kalındığı söylenebilmektedir.

Araştırma kapsamında, failerin %26.6'sının yabancı, %23.4'ünün komşu, %20.0'sinin sevgili, %6.7'sinin baba, %6.7'sinin öğretmen, %6.7'sinin gayri resmi eş, %3.3'ünün arkadaş, %3.3'ünün akraba ve %3.3'ünün de üvey baba olduğu tespit edilmiştir. (Tablo 29) Araştırmada ulaşılan bu bulgular göz önünde bulundurulduğunda 2015-2020 yılları arasında Elazığ ilinde görülen çocuğa yönelik cinsel istismar davalarının %10.0'unun aile içi (ensest) istismar vakalarının olduğu görülmektedir. Ensest vakalarının %10 gibi düşük bir oranda tespit edilmesinin nedeni, sosyo-kültürel yapı veya dini inanç boyutuyla değerlendirilmemelidir. Ensestin dini inanç veya sosyo-kültürel yapı ile bir bağlantısı bulunmamaktadır. Ensest oranının düşük olarak tespitinde, Elazığ ili ve yöresinde bu tür eylemlerin doğal karşılanmadığı, insanların bu durumu

namus veya töre cinayeti haline getirebilecekleri, bu nedenle de gizli tutulması gerektiği düşünceleri etkili olabilmektedir. Türkiye genelinde yapılan araştırmalara göre, ülke çapında en fazla ensest vakiasının yaşandığı şehir %19 ile İstanbul olmakla, %2 oranıyla Elazığ, en fazla ensestin görüldüğü ilk 20 şehir arasında yer almaktadır (21). Söz konusu ensest vakıalarının düşük olarak tespit edilmesinde, yeterli derecede adli makamlara yansıtılmaması, mağdurların ve ailelerin bu durumu ört bas ederek gizlemeye çalışma eğiliminin etkili olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında araştırmada dikkat çeken bir diğer önemli bulgu da aile içi cinsel istismar vakalarında fiziki bulguya rastlanmama ve mağdurun aile baskılarından kurtulmak ve failden intikam almak amacıyla cinsel istismar iddiasında buldukları belirlenmiştir. Bu bağlamda Elazığ ilinde 2015-2020 yılları arasında görülen cinsel istismar davalarında kesinliği kanıtlanmış aile içi (ensest) istismar olaylarına rastlanmadığı söylenebilir.

İncelenen yargı kararlarının, %43.4'ünün fiziki bulgu, %23.3'ünün bilirkişi raporu, %23.3'ünün sözlü beyan ve %6.7'sinin de görüntü kaydı ve %3.3'ünün de suçun işlendiğine yönelik kesin bir delile rastlamaması sonucunda verildiği görülmektedir. (Tablo 30) Görüleceği üzere mahkemelerce öncelikle somut delillere önem verilmiş, somut delillerin bulunmadığı durumlarda sözlü beyanlar değerlendirilmiştir. Cinsel istismar suçu oldukça ağır bir suç olduğu için somut olaya göre, özellikle gizli işlendiği de göz önüne alınarak, delillerin değerlendirilmesi aşamasında oldukça titiz davranılması gerekmektedir. Yine somut olaya göre değerlendirme yapılarak, her olay için kesin delilin varlığının aranmaması, kimi durumlarda mağdurun yaşı ve karakteri göz önüne alınarak, beyanlarına güven duyulması gerekmektedir. Yaşı oldukça küçük olan mağdurların cinsel bir eylemi görmeden veya yaşamadan, ifade edebilmeleri, yazabilmeleri veya resmini çizebilmeleri mümkün değildir.

Araştırma kapsamında, mağdurların %63.4'ünün cinsel istismar iddialarının doğru olduğu, %23.2'sinin iddialarının somut delillerle ispatlanamadığı ve %13.4'ünün de iddialarının doğru olmadığı görülmektedir. (Tablo 31) Bu bulgu Elazığ ilinde 2015-2020 yılları arasında görülen çocuğa yönelik istismar davalarındaki gerçek dışı beyanların oranının %13.4 olduğunu ve bu oranın toplam vakalara göre düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Yukarıda da belirtildiği üzere somut olaya göre mağdur beyanına güvenip güvenmeme hususu değerlendirilmelidir. Elde edilen bulguda, mahkemelerin çoğunluk oranda mağdurun beyanını doğru kabul ettiği görülmüştür. Bunun nedeni ise sadece mağdur beyanının doğru oluşu değil mağdurun beyanının diğer delillerle

desteklenmiş olmasıdır. Söz konusu bulgudan yola çıkılarak, mahkemelerin mağdur beyanının, diğer delillerle desteklenmesi görüşünde olduğu çıkarımına varılabilmektedir.

Araştırmamaya konu cinsel istismar olgularının %56.7'sinde mağdurların bir kez ifadesinin alındığı görülürken, %43.3'ünde ise birden fazla ifadesinin alındığı tespit edilmiştir. (Tablo 32) Araştırma kapsamında incelenen vakaların büyük çoğunluğunda fiziki bulgu ve bilirkişi raporlarının yer almasının, mağdurun ifadesine bir kez başvurulmasının yeterli olduğunu gösterdiği söylenebilir. Yine çocukların ifadelerinin tekrar tekrar alınması, çocuğa olayı hatırlatarak daha fazla örselenmesine neden olacağı için ikincil mağduriyetlerinin önlenmesi amacının güdüldüğü de söylenebilmektedir. Cinsel istismar mağduru olan çocuk, özellikle olayın, adli makamlara intikal etmesi durumunda psikolojik olarak oldukça yıpranmaktadır. Çocuğun ifadesinin birçok kez alınması ve yaşanan travmatik olayın çocuğa sürekli olarak hatırlatılması, çocuktaki psikolojik çöküntünün tekrar ederek daha da derinleşmesine neden olmakta, çocuğun ruhsal açıdan iyileşmesini neredeyse imkansız hale getirmektedir. (64). Eylemin oldukça travmatik oluşu ve çocuğa sürekli olarak bu travmasının hatırlatılmaması nedenleri ile yargı organlarınca, mağdurun ifadesinin mümkün olabildiğince az alınması yoluna gidildiği düşünülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çocukların cinsel istismarı tarih boyunca süregelen küresel çapta bir sorundur. Son dönemlerde sıkça üzerinde durulmasına rağmen, farklı nedenlerle gizli kalmakta ve önlenememektedir. İstismar olgusu sadece yaşadığımız bölge veya ülkemizle sınırlı olmamakla uluslararası düzeyde görülen kanaatimizce tarihin en büyük sorunlarından. Geçmişten günümüze bütün toplumlarda sıkça görüldüğüne dair tespitler bulunmakla, hali hazırda özellikle insanların saklama eğilimleri nedeni ile istismara dair gerçek veriler ve istismarın gerçek boyutları bilinmemektedir.

Cinsel istismar tespiti en güç olan, çocuğu belki de en fazla örseleyen istismar türüdür. Çocuğun üzerindeki etkileri hem fiziksel hem de psikolojik olabilmektedir. Cinsel istismara maruz kalan mağdur çocukların, fiziksel zararlara uğraması mümkündür. Uğranılan bu fiziksel zararların zamanla iyileşmesi de mümkün olmakla çocuğun uğradığı psikolojik hasarın tedavisi veya iyileşmesi ise kimi zaman mümkün olmamaktadır. Çocuğun anlamlandıramadığı, daha önce hiç görmediği veya korktuğu bir eylemle karşı karşıya kalması, çocuğun ruhunda onarımı mümkün olmayan hasarlar meydana getirecektir. Bu nedenle çocuğun söz konusu travmatik eyleme maruz kalmasının öncelikle önlenmesi gerekmektedir.

Yapılan çalışmaya göre çoğunlukla kız çocuklarının erkekler tarafından, ayrıca çoğunlukla tanıdıkları şahıslar tarafından cinsel istismara maruz kaldıkları ortaya çıkarılmıştır. Yine sosyal çevredeki olumsuzluklar istismara zemin hazırlayan bir etken haline gelebilmektedir. Türkiye'nin doğu illerinde, yöre ve bölge halkının özellikleri nedeniyle cinsel istismar olguları, bilhassa aile içi (ensest) cinsel istismar olguları saklanmaktadır. Büyük oranda tanıdıkları kişiler tarafından ve çoğunlukla bu şahısların evlerinde cinsel istismara uğrayan çocuklar, bildiği ve sevdiği kişilerce bu çirkin eyleme maruz kaldıkları için hem cinsel yönden hem de duygusal yönden istismar edilmektedir.

Cinsel istismarın önlenmesi, ilk aşamada en önemli husustur. Yine cinsel istismarın yaşanması durumunda, bu istismarın ortaya çıkarılması ve etkilerinin minimize edilmesi gerekmektedir. Cinsel istismarın önlenmesi veya yaşanması durumunda ortaya çıkarılması konusunda, çocuğun, ailenin, sosyal çevrenin, doktorların, adli personelin ve hukukçuların yaklaşımı oldukça büyük önem teşkil etmektedir. Çocuğun hayatı ve eğitimi doğması ile birlikte ailesinde başlamaktadır. Çocuğu ilk etapta yetiştiren ve

geliştiren ailesidir. Çocuğun korunması aşamasında da en büyük görev ailelere düşmektedir. Çocuğun büyümesi sonucunda farklı ortamlara girmesi ise kaçınılmazdır. Okul, arkadaş, sosyal çevre gibi birçok ortama giren çocuğun ailesi tarafından iyi yetiştirilmesi kendisini koruması açısından oldukça önemlidir.

Cinsel istismarın önlenmesi açısından çocuğun istismar konusunda özellikle bilinçlendirilmesi oldukça önemlidir. Küçük yaşlardan itibaren çocuğa, vücudunun özel bölgelerinin öğretilmesi, bu özel bölgelerine kimlerin ne şartlarda dokunabileceğinin anlatılması, çocuğun dış dünyaya karşı bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Yine çocuğa bu bilinçlendirmelerinin yapılabilmesi için öncelikle ailesinin de istismar konusunda bilinçlendirilmesi, gerekli eğitimlerin verilmesi gerekmektedir. Bunun yanında cinsel istismarın, mağdur açısından bir günah veya kirletici bir eylem olmadığı, cinsel istismarın gerçekleşmesi durumunda bu durumun adli makamlara bildirilerek suçluların cezalandırılması gerektiği, cinsel istismarın oldukça travmatik sonuçları olabileceği ve bu nedenle gizlenmemesi gerektiği konularında tüm toplum bilgilendirilmelidir.

Eğitime ve hayata ailede başlayan çocuğun olası tehlikelerden korunması için bilinçli ve travmalardan uzak bir şekilde yetiştirilmesi gerekmektedir. Ailenin çocuğa, zeka ve gelişim düzeyine uygun olarak düzgün bir şekilde cinsel eğitim vermesi gerekmele çocuğun korunması amaçlanmalıdır. Yine çocuğun sosyal çevre, okul ve eğitim hayatı ile ilgili çocuğa bilgilendirmeler yapılmalı, çocuğun zarar görmesi önlenmeye çalışılmalıdır. Çeşitli kampanyalar yapılarak, görsel, işitsel araçlar kullanılmak sureti ile ülke çapında farkındalık yaratılmak sureti ile çocuklara üst düzey korunma sağlanmalıdır.

Cinsel istismar sorunu sadece ülkemizde değil tüm dünyada farklı ülkelerde görülen evrensel bir sorundur. Cinsel istismarın önlenmesi veya tespiti konusunda ailelerin, çocukların ve toplumun bilinçlendirilmesi kadar, özellikle istismarın yaşanması halinde hukukçuların da oldukça titiz ve adil davranması gerekmektedir. İç hukukumuzda cinsel suçlar konusunda bir takım boşluklar bulunmakla, cinsel suçlar yönünden hüküm altına alınan cezaların caydırıcılığının yeterli düzeyde olmadığı görüşünderiz.

Teknolojinin gelişmesi ile hemen hemen her türden olayın basına yansması veya insanların teknoloji aracılığı ile sanal yoldan istismarı gerçekleştirebilmesi kolaylaşmıştır. Sosyal paylaşım ağlarının, avantajları olduğu kadar dezavantajları da bulunmakla, çocuk istismarına zemin hazırladığı bilinen bir gerçektir. Çocuklar internet

ortamında birçok zararlı etkiye maruz kalarak her yönden istismar edilebilmektedir. Yine basın yayın aracılığı ile özellikle istismar vakıalarının normalleştirilmesi durumu da gündeme gelmektedir. Bunun yanında dizi ve filmlerde, çocuğa veya kadına şiddet veya açık sahneler artmakta, bu durum halkın gözünde normalleşmeye başlamaktadır. Tüm bu hususlar oldukça tehlikeli olup önlenmesi gereken durumlardır. Çocuğa ve kadına şiddetin veya çocuğa yönelik cinsel yönelimlerin normalleştirilmemesi ve bu anlamda her türlü tedbirin alınması gerekmektedir.

Mağdur çocuklar üzerindeki fiziki bulguların ve lezyonların tamamıyla ve tarafsız olarak değerlendirilmesi noktasında mağdurun Adli Tıp Uzmanları tarafından muayene edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Söz konusu muayenenin özellikle Adli Tıp Uzmanları tarafından yapılması durumunda fiziki bulguların tespitinin daha doğru ve daha tarafsız olacağı düşünülmektedir.

Mağdurun ifadesinin 1 kez alınması bazı durumlarda eksik inceleme ve yanlış kararlara neden olabilmektedir. Özellikle Çocuk İzlem Merkezleri ve Adli Görüşme Odalarının yaygınlaşarak daha fazla geliştirilmesi gerekmektedir. Mağdur çocukların 1 defa ifadelerinin alınması durumunda sanık aleyhine sonuçlar ortaya çıkabilmektedir. ÇİM'lerde sadece bir kez alınan ifadelerde, cumhuriyet savcısı ve mağdur vekili bulunurken sanık veya müdafinin bulunmaması ve mağdur çocuğa soru yönelmemesi sanığın adil yargılanma hakkını ihlal edebilmektedir. Yine Adli Görüşme Odalarında alınan ifadeler kanaatimizce yeterli seviyede olmamaktadır. Mağdur çocuğun ifadesinin alanında uzman adli bilimler eğitimi almış çocuk psikiyatrları tarafından alınması gerekirken pedagoglar tarafından alınmaktadır. Bu bağlamda adalete erişimin sağlanması ve adil yargılanma hakkı gereğince Adli Görüşme Odaları'nda alınan ifadelerin çocuk psikiyatrları tarafından veya adli bilimler alanında yeterli düzeyde eğitim almış pedagoglar tarafından alınması gerektiği düşünülmektedir.

Cinsel istismara uğramış mağdur çocukların topluma kazandırılması açısından yargılama süreci sonrasında sağlık tedbiri ve eğitim tedbiri uygulanması ve çocuktaki travmanın etkilerinin azaltılması için bütün tedbirlerin alınması gerekmektedir. Yine cinsel istismar faillerinin ıslahı için üst düzey denetim ve eğitim tedbirinin uygulanması düşünülmektedir.

Belirtilen tüm hususlar göz önüne alındığında, iç hukukumuzda cinsel suçlar konusunda ayrıca ve detaylı bir şekilde düzenleme yapılması gerektiği kanaatindeyiz.

Öncelikle iç hukukumuzda köklü ve detaylı bir düzenlemeye gidilerek boşluğa ve şüpheyeye yer vermeyecek şekilde hükümler kurulması, sonrasında ise yaptırımların caydırıcı hale getirilmesi gerekmektedir.

Tespit edilen cinsel istismar vakıalarının değerlendirilmesinde mahkemelere büyük görev düşmektedir. Adalete erişimin gerektiği gibi sağlanması açısından, mahkemelerin tarafsız bir şekilde olayı tüm yönleri ile birlikte değerlendirerek, vicdani kanaatleri ile birlikte karar vermeleri gerekmektedir. Çocukların üstün yararının olduğu ve çocukların tüm toplumların geleceği olduğu unutulmamalı, topluma yararlı bireylerin yetiştirilmesi özellikle ilke haline getirilmelidir.

KAYNAKLAR

1. Yeldan A, Taneri G, *Cinsel Suçlarda İspat ve Sübut*, 1. Baskı, Adana, Karahan Kitabevi, 2017.
2. Özbek VÖ, Kanbur MN, Doğan K, Bacaksız P, Tepe İ, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 7. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2014.
3. Alisbah Tuskan A, Çocukların Cinsel İstismarına Hayır, Çocuk Hakları 23 Nisan Özel Yayını, *İstanbul Barosu Dergisi*, İstanbul, 2018.
4. Beyazıt U, Çocuk İstismarı Konusunda Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi, *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 2015, 1(1): 1-20
5. Polat O, Şiddet, *Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2017, 22(1): 15-34.
6. Tıraşçı Y, Gören S, Çocuk İstismarı ve İhmalı, *Dicle Tıp Dergisi*, 2007, 34(1): 70-74
7. Kahraman MS, Çokamay G, Aile İçi Şiddet ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri: Temel Kavramlar, Güvenlik Planı Hazırlama ve Alternatif Tedavi Model Örnekleri, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 2016, 8(4): 321-36.
8. Akgiray A, Çocuk İstismarı: 8-10 Yaş Çocuklarda İstismarı Önleme Yöntemleri, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji, Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi, Ankara: Ankara Üniversitesi, 2007.
9. Özgentürk İ, Çocuk istismarı ve ihmal, *International Journal of Human Sciences*, 2014, 11(2): 265-78
10. Seçgin D, Çocukların Cinsel İstismarı Suçu, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Çankaya Üniversitesi, 2018.

11. UNICEF, Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Türkiye’de Çocuk İstismarı, Türkiye’de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet Araştırması Özet Rapor, Ankara, 2010.
12. Oral G, İnancı MA, Risk Altındaki Çocukların Saptanmasında Öğretmenin Rolü, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İstanbul, 2004.
13. Dinleyici M, Şahin Dağlı F, Duygusal İhmal, İstismar ve Çocuk Hekiminin Rolü, *Osmangazi Tıp Dergisi*, 2016, 38(2): 18-27
14. Güler N, Uzun S, Boztaş Z, Aydoğan S, Anneleri Tarafından Çocuklara Uygulanan Duygusal ve Fiziksel İstismar/İhmal Davranışı ve Bunu Etkileyen Faktörler, *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 2002, 24 (3): 128-35.
15. Öztürk AB, Çocuğun Cinsel İstismarı ve Aileyle Çalışma, *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 2009, 20(2): 89-98.
16. Yaşar ZF, Gültekin Akduman G, Çocuk İhmali-İstismarı ve Adli Diş Hekimliği, *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 2007, 6(5): 389-94.
17. Aral N, Gürsoy F, Çocuk Hakları Çerçevesinde Çocuk İhmal ve İstismarı, *Milli Eğitim Dergisi*, 2001, 151
18. Küçükosmanoğlu N, Çocuğun Cinsel İstismarı Suçunun Türk Ceza Kanunu Kapsamında Değerlendirilmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi, 2014.
19. Yarsuvat D, Mukayeseli Hukukta Cinsi Suçlar ve Müeyyideleri, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1964, 30 (1-2).
20. Şarman C, Türk Ceza Kanunu’nda Çocukların Cinsel İstismarı Suçu, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi, 2012.
21. Tuğrul AC, *Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar ve Ensest İlişkiler*, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2013.
22. Hakeri H, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 16. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2013.

23. Toroslu N, Feyzioğlu M, *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 14. Baskı, Ankara, Savaş Yayınevi, 2015.
24. Taneri G, *Cinsel Suçlar*, 2. Baskı, Ankara, Bilge Yayınevi, 2015.
25. Ersözoğlu H, Türk Hukukunda Çocuğun Cinsel İstismarı Suçu, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, 2010.
26. Aydın ÖD, Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar, *Hukuki Perspektifler Dergisi*, 2004, 2: 152-62.
27. legalbank.net Son Erişim Tarihi: 26.11.2021
28. Yurtcan E, *Yargıtay Kararları Işığında Cinsel Suçlar*, 2. Baskı, Ankara, Türkiye Barolar Birliği, 2015.
29. Nişancı D, 6545 Sayılı Kanun ile Getirilen Yenilikler Işığında 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Çocukların Cinsel İstismarı Suçu, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2015, 28(120): 220-7.
30. Altaş E, Çocukların Cinsel İstismarı Suçu, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 2009.
31. Koca M, Üzülmüş İ, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 4.Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2017.
32. Tezcan D, Erdem MR, Önok M, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016.
33. Şahin S. Polat O, İnsan Ticareti ve Fuhuşun Uluslararası Düzenlemeler Çerçevesinde Değerlendirilmesi, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 2014, 5(16): 53-77.
34. Akgün E, Modern Kölelik İnsan Ticareti ve Rakamlarla Türkiye Gerçeği, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2016, 22(1): 157-82.

35. Şeker HK, Şeker S, Çocuklara Yönelik Cinsel Amaçlı Turizm, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Turizm Fakültesi, *Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2018, 2: 35-49.
36. Sakin MD, Erişimin Engellenmesinin İfade Özgürlüğü Kapsamında Değerlendirilmesi, *İstanbul Barosu Dergisi*, 2015, 89(1): 95-102.
37. Boran P, Gökçay G, Devocioğlu E, Eren T, Çocuk Gelinler, *Marmara Medical Journal*, 2013, 26(2): 58-62.
38. Evgin D, Caner N, Küçük Öztürk G, Calpbınici P, Üniversite Öğrencilerinin Erken Evlilik ve Çocuk Gelinler Hakkındaki Görüşleri, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2018, 11(55): 480-9.
39. Yazar ME, 2010-2016 Yılları Arasında Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne Başvuran Cinsel İstismar Ve Cinsel Saldırı Olgularının Adli Tıp Yönünden Değerlendirilmesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi, 2018.
40. Erdoğan A, Pedofili: Klinik Özellikleri, Nedenleri ve Tedavisi, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 2010, 2(2): 132-60.
41. Kır E, Çocuklara Yönelik Cinsel Taciz Ve İstismara Karşı Önleyici Eğitim Çalışmaları, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2013, 71(1): 785-800.
42. Polat O, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2007.
43. Çavlin Bozbeyoğlu A, Koyuncu E, Kardam F, Sungur A, Ailenin Karanlık Yüzü: Türkiye'de Ensest, *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 2010 13(1): 2-37.
44. Yıldız Y, Çocukların Cinsel İstismarı Suçu Ve İkincil Mağduriyet Sorunu, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 2012.
45. Çeçen AR, Çocuk Cinsel İstismarı: Sıklığı, Etkileri ve Okul Temelli Önleme Yolları, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 2007, 4(1): 1-17.

46. Çaylı E, 2006 – 2010 Yılları Arasında Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı'na Başvuran Vakalarda ve Ülke Genelinde Cinsel Saldırı ve İstismar Olgularının Ruh Sağlığı Açısından Değerlendirilmesinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Tıp Fakültesi, Tıpta Uzmanlık Tezi, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, 2011.
47. Türk T, Cinsel İstismar Mağduru Çocuk İle Yapılan Adli Görüşmelerin Adli Görüşme Teknikleri Açısından İncelenmesi, Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 2017.
48. Çelik İ, Türk Ceza Hukukunda Çocukların Cinsel İstismarı Suçu (Yozgat Örneği), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Hasan Kalyoncu Üniversitesi, 2018.
49. Yektaş Ç, Tufan AE, Büken B, Çetin NY, Yazıcı M, Cinsel istismar mağduru çocuk ve ergenlerde istismar ve istismarcıya ilişkin özelliklerin ve psikopatoloji ile ilişkili risk etkenlerinin değerlendirilmesi, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 2018, 19(5): 501–8.
50. Urazel B, Fidan S, Gündüz T, Şenlikli M, Özçivit Asfuroğlu B, Çocuk ve ergen cinsel istismarlarının değerlendirilmesi, *Osmangazi Tıp Dergisi*, 2017, 39(2): 18-25.
51. Çöpür M, Üneri ÖS, Aydın E, Bahali MK, Tanıdır C, Günes H, Erdoğan A, İstanbul ili örnekleminde çocuk ve ergen cinsel istismarlarının karakteristik özellikleri, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 2012, 13(1): 46-50.
52. İmren SG, Ayaza AB, Yusufoglu C, Arman AR, Cinsel istismara uğrayan çocuk ve ergenlerde klinik özellikler ve intihar girişimi ile ilişkili risk etmenleri, *Marmara Medical Journal*, 2013, 26(1): 11-6.
53. Uytun M, Öztop DB, Cinsel istismar mağduru çocuk ve ergenlere konulan psikiyatrik tanıların ve uygulanan tedavilerin devamlılığının değerlendirilmesi, *Yeni Symposium*, 2016, 54(3): 18- 24.
54. Gökkaya VB, Cinsel istismar ve çocuk (Sivas ili örneği), *The Journal of Academic Social Science Studies*, 2018, 66(2): 425-32.
55. İnan M, 2005-2009 Yıllarında Kocaeli Adliyesi'nde Görülen Cinsel İstismar Konulu Davalarda Sanık ve Mağdur Çocukların Sosyo Demografik Özellikleri ve

- Suçun Niteliği, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, 2010.
56. Özer E, Bütün C, Beyaztaş EY, Engin A, Çorum adli tıp şube müdürlüğüne 2006-2007 yıllarında başvuran cinsel istismar mağduru çocuk olgularının değerlendirilmesi, *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 2007, 29(2): 51-5.
  57. Alpaslan AH, Çocukluk döneminde cinsel istismar, *Kocatepe Tıp Dergisi*, 2014, 15(2): 194-201.
  58. Çolak B, Karakaya I, Kurtaş Ö, Şişmanlar Ö, Biçer Ü. Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı'na Başvuran Çocuklara Yönelik Cinsel İstismar Olguları. *Adli Tıp Bülteni*, 2009, 14(2): 71-9.
  59. Topuz AE, Son İki Yılda İzmir Adliyesi'nde Görülen Çocuk İstismarı Vakalarının İçerik Analizi (Cinsel İstismar), Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul: Üsküdar Üniversitesi, 2019.
  60. Parlaz EA, Tekgül N, Karademirci E, Öngel K, Ergenlik dönemi: fiziksel büyüme, psikolojik ve sosyal gelişim süreci, *Turkish Family Physician*, 2012, 3(4): 10-6.
  61. Çelik C, Pehlivan R, Kınay Ş, Selim M, Özkan A, Dinçer M, Öztürk E, Tortop Z, Çocuk bakım kuruluşlarında çalışan personele yönelik istismar ile mücadele rehber kitapçığı, Aile ve Sosyal Politikalar bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayını, Ankara, 2017.
  62. Işık Ü, Aktepe E, Şimşek F, Akyıldız A, Yıldız A, Isparta ilinde bir üniversite hastanesinde değerlendirilen cinsel istismar mağdurlarının sosyodemografik, klinik ve ailevi özellikleri: 2014 – 2018 verileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2019, 10 (1): 53-7.
  63. Bilginer Ç, Hesapçioğlu ST, Kandil S, Çocukluk çağı cinsel istismarı: mağdur ve sanık açısından çok yönlü bakış, *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 2013, 26(1): 55-64.
  64. Yıldız Y, Hukuki Açıdan Aile İçi Şiddet Olgusu, Adli Tıp Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 2001.

EKLER

EK-1. Özgeçmiş

EK-2. Etik Kurul Onayı

